

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra občanské výchovy a filosofie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Nezaměstnanost a její důsledky v Ústeckém kraji
Unemployment and its consequences in the Ústí Region

Kristýna Wesková

Vedoucí práce: PhDr. Milena Tichá, CSc.

Studijní program: Specializace v pedagogice (B7507)

Studijní obor: Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání (7507R041),
Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání (7504R236)

Čestné prohlášení

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Nezaměstnanost a její důsledky v Ústeckém kraji potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 7.7.2022

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala paní PhDr. Mileně Tiché, CSc., za odborné konzultace, cenné rady, připomínky a podněty v průběhu zpracování mé bakalářské práce.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou nezaměstnanosti a jejích důsledků v Ústeckém kraji v porovnání s Českou republikou. Práce je zaměřena na charakteristiku Ústeckého kraje a na hodnocení vývoje nezaměstnanosti v období let 2010 až 2020.

Celá práce je rozdělena na 2 části, teoretickou a praktickou část. V teoretické části práce jsou vymezeny základní pojmy související s nezaměstnaností, její obecné příčiny, druhy a dopady. Dále tato část obsahuje definice pojmů souvisejících s politikou zaměstnanosti České republiky a jejího institucionálního zabezpečení.

Praktická část práce je věnována charakteristice Ústeckého kraje a s ní spojenou SWOT analýzou samotného Ústeckého kraje, která objasňuje silné a slabé stránky a také možné příležitosti a hrozby. Nejrozsáhlejší část práce je věnována sekundární a komparativní analýze nezaměstnanosti Ústeckého kraje v porovnání s Českou republikou, díky které je podrobně rozebrána a zhodnocena nezaměstnanost vybraného území. Na základě těchto analýz je zhodnocena situace na trhu práce v Ústeckém kraji a dále jsou stanoveny návrhy a doporučení ke snížení nezaměstnanosti v Ústeckém kraji.

KLÍČOVÁ SLOVA

nezaměstnanost, Ústecký kraj, politika zaměstnanosti, míra nezaměstnanosti, trh práce, struktura nezaměstnanosti

ABSTRACT

This bachelor's thesis deals with the issue of unemployment and its consequences in the Ústí Region in comparison with the Czech Republic. The work is focused on the characteristics of the Ústí Region and on the assessment of the development of unemployment in the period from 2010 to 2020.

The entire work is divided into 2 parts, the theoretical and the practical part. In the theoretical part of the thesis, the basic concepts related to unemployment, its general causes, types and its effects are defined. Furthermore, this part contains definitions of terms related to the employment policy of the Czech Republic and its institutional security.

The practical part of the work is devoted to the characteristics of the Ústí Region and the related SWOT analysis of the Ústí Region itself, which clarifies the strengths and weaknesses as well as possible opportunities and threats. The most extensive part of the work is devoted to a secondary and comparative analysis of unemployment in the Ústí Region in comparison with the Czech Republic, thanks to which unemployment in the selected area is analysed and evaluated in detail. Based on these analyses, the situation on the labor market in the Ústí Region is evaluated, and further proposals and recommendations to reduce unemployment in the Ústí Region are determined.

KEYWORDS

unemployment, Ústí region, employment policy, unemployment rate, labor market, unemployment structure

Použité zkratky

APZ – aktivní politika zaměstnanosti

ÚK – Ústecký kraj

ČDDD – čistý disponibilní důchod domácností

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

HDP – hrubý domácí produkt

CHKO – Chráněná krajinná oblast

EU – Evropská unie

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

Kč – koruna česká

PPZ – pasivní politika zaměstnanosti

ÚP – úřad práce

Obsah

Úvod	9
1 Vymezení základního pojmosloví sledované problematiky nezaměstnanosti	11
1.1 Nezaměstnanost	11
1.2 Druhy nezaměstnanosti	13
1.2.1 Nezaměstnanost frikční	14
1.2.2 Nezaměstnanost strukturální	14
1.2.3 Nezaměstnanost cyklická	14
1.2.4 Nezaměstnanost skrytá	15
1.2.5 Další druhy nezaměstnanosti	15
1.3 Faktory ovlivňující nezaměstnanost – rizikové skupiny na trhu práce	16
1.4 Dopady nezaměstnanosti	17
2 Politika zaměstnanosti v České republice	19
2.1 Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti	21
2.2 Nástroje pasivní politiky zaměstnanosti	22
2.3 Institucionální zabezpečení	22
2.3.1 Ministerstvo práce a sociálních věcí („MPSV“)	22
2.3.2 Úřady práce	23
3 Vlastní práce	24
3.1 Obecná charakteristika kraje	24
3.2 Demografická charakteristika kraje	25
3.3 Ekonomická charakteristika kraje	28
3.4 SWOT analýza	30
3.5 Pandemie COVID - 19	31
4 Sekundární a komparativní analýza nezaměstnanosti v Ústeckém kraji	33
4.1 Analýza nezaměstnanosti v Ústeckém kraji	33
4.1.1 Vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji	39

4.2	Analýza nezaměstnanosti v České republice	40
4.2.1	Vývoj	44
4.3	Komparace nezaměstnanosti v České republice a Ústeckém kraji.....	45
5	Výsledky analýzy a komparace	49
5.1	Ekonomické dopady nezaměstnanosti v Ústeckém kraji	49
5.2	Sociální dopady nezaměstnanosti v Ústeckém kraji.....	50
5.3	Návrhy a doporučení	53
6	Závěr.....	55
7	Seznam použitých zdrojů.....	57
8	Přílohy	58

Úvod

Přesto, že se Ústecký kraj pyšní bohatou historií, nepřeberným množstvím kulturních, ale i přírodních památek, jimiž jsou například národní park České Švýcarsko s Pravčickou bránou nebo zámek Ploskovice a nachází se na velmi důležitém dopravním uzlu, patří v celorepublikovém srovnání ke krajům s nejvyšším podílem nezaměstnanosti. Zatímco nejnižší míra nezaměstnanosti je pravidelně zaznamenávána na území Hlavního města Prahy, Ústecký kraj, společně s Moravskoslezským se nachází na opačném konci stupnice. Tento jev je následkem rychlé restrukturalizace podniků, útlumu zemědělské výroby, ale především průmyslovou činností, která se po dlouhá desetiletí zaměřovala na povrchovou těžbu uhlí, která měla a stále má neblahý vliv na kvalitu životního prostředí, pro obyvatele tohoto kraje. A protože „*práce je důležitou podmínkou důstojné existence člověka, přináší mu nejen materiální prospěch, ale současně mu dává pocit realizace a společenské užitečnosti*“ (Buchtová, 2002, s. 98), je podstatné dokonce žádoucí se těmito tématům věnovat. Proto jsem pro svou bakalářskou práci zvolila právě toto téma.

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce je analýza a zhodnocení nezaměstnanosti v Ústeckém kraji, její sociální a ekonomické dopady na toto území. Práce se skládá ze 2 částí, a to z teoretické a praktické. Cílem teoretické části práce je vymezení a rozbor základních kategorií souvisejících se sledovanou problematikou, které je důležité pro správné pochopení daného tématu. Za pomoci deskriptivní metody byly rozebrány pojmy, jimiž jsou nezaměstnanost, její druhy a dopady. V druhé části jsou podrobně popsány pojmy související s politikou zaměstnanosti v České republice, její aktivní a pasivní nástroje a institucionálního zabezpečení na úrovni státu.

Cílem praktické práce je analýza daného území, za pomoci deskriptivní metody a SWOT analýzy Ústeckého kraje, jako ambivalentního kraje České republiky a zhodnocení vývoje nezaměstnanosti za sledované období.

Kapitola zabývající se demografickou, sociální a ekonomickou charakteristikou slouží jako podklad pro vlastní sekundární a komparativní analýzu nezaměstnanosti a jejího vývoje v kraji a v celé České republice v období let 2010 až 2020. Na nezaměstnanost bylo pohlíženo z několika úhlů, tj. dle počtu uchazečů o zaměstnání, jejich struktury dle pohlaví, věku či dosažené úrovně vzdělání.

Závěr práce se zabývá zhodnocením nezaměstnanosti této oblasti a jejími ekonomickými a sociálními důsledky na zvolené území a navržením možných řešení a doporučení vedoucích ke snížení nezaměstnanosti a zmírnění jejích důsledků.

1 Vymezení základního pojmosloví sledované problematiky nezaměstnanosti

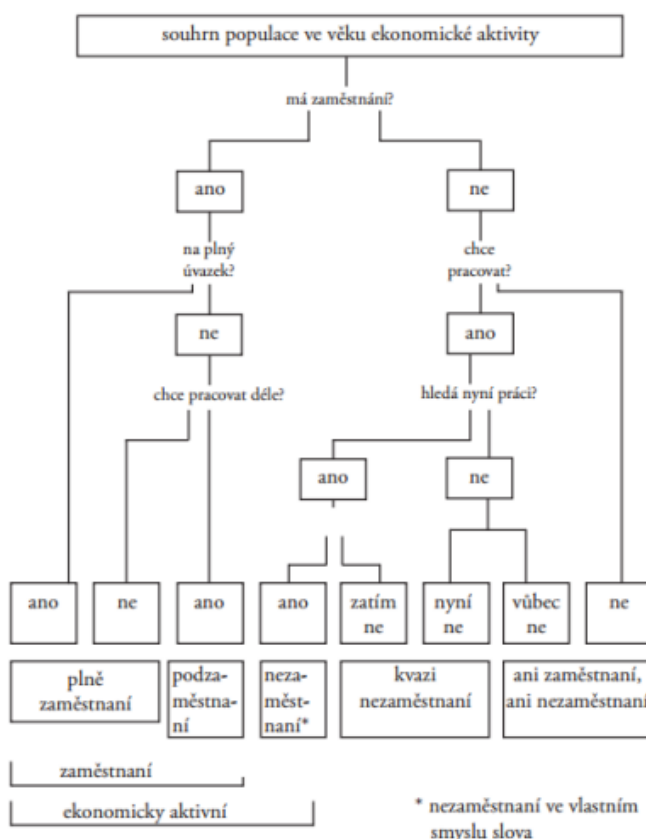
1.1 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost můžeme definovat jako stav, kdy jedinec, který je schopen práce, práci aktivně hledá, ale nemůže ji najít. Dle Eurostatu je „*nezaměstnaný člověk definován jako: starší 15 let, bez práce, hledající aktivně práci a připravený nastoupit do 14 ti dnů*“ (Brčák, 2014, s. 59). Spadá sem rovněž ten, kdo byl z práce uvolněn a čeká na výzvu k návratu do práce nebo čeká na nástup do nové práce. „*Podmínkou tzv. registrované zaměstnanosti je zaregistrování na úřadu práce, jehož prostřednictvím práci hledají*“ (Brožová, 2003, s. 77).

Dle Brožové je zaměstnaný ten „*kdo vykonává jakékoliv placené zaměstnání nebo sebezaměstnání. Zaměstnaní jsou rovněž ti, kteří práci mají, ale právě nepracují, protože jsou například nemocní nebo na dovolené*“ (Brožová, 2003, s. 77).

Stejně tak Mareš uvádí, že ne každý, kdo nepracuje, je automaticky nezaměstnaný a naopak. Neboť zaměstnání je dle standardních podmínek vykonáváno na základě smlouvy, kde je přesně uvedena odměna za výkon (plat nebo mzda). Jako o nezaměstnaném tedy hovoříme až v případě, že daný jedinec nedostává za svou odvedenou práci odměnu, nemá tedy „*příjem ze zaměstnání*“ (Mareš, 2002, s. 16). Tento faktor je z pohledu pracovního poměru zásadní. Ten, kdo je dle Mareše nezaměstnaný, by měl být člověk, který je schopen práci nejen vykonávat (věk, zdravotní a osobní stav), ale měl by i chtít být zaměstnaný, ale i přes vynaloženou, přiměřenou snahu je zatím bez práce viz obrázek číslo 1.

Obrázek 1 Vymezení skupin ve věku ekonomické aktivity

Zdroj: (Mareš, 2002, s. 19)

Nezaměstnanost sama o sobě nemusí vždy znamenat vážný ekonomický nebo sociální problém, avšak jen do doby, než se stane masovou. Dle Mareše je považována za „přirozený fenomén a atribut svobodné společnosti, založené na tržním mechanismu a demokracii“ (Mareš, 2002, s. 17). Ve skutečnosti je svobodná společnost a svobodný trh deformován vnějšími zásahy, snižující efektivnost jeho fungování. Trh práce je z hlediska ekonomie definován jako nedokonale konkurenční.

Stane – li se nezaměstnanost masovou a zároveň se prodlouží i její doba trvání může mít vážné dopady, jak pro jedince, tak pro celou společnost. Taková nezaměstnanost způsobuje společnosti i jejím vládním institucím problémy různých charakterů např.: finanční, organizační ale také politické. „Přetrvávající masová nezaměstnanost může mít dlouhodobé konsekvence spočívající v novém rozdělení společnosti, v tlaku na reformulaci základních hodnot společnosti a jejího stylu života, ve ztrátě životních perspektiv části populace i celé společnosti“ (Mareš, 2002, s. 48). Nezaměstnanost se však stala součástí naší společnosti. V České republice se tomu stalo v době přechodu od centrálně plánované ekonomiky, kde byli všichni,

kteří byli ekonomicky aktivní, zaměstnání a nezaměstnanost vlastně ze statistického hlediska vůbec neexistovala, avšak z faktického hlediska se jednalo o tzv. skrytou nezaměstnanost a dobou přechodu do tržní ekonomiky, kdy došlo k ekonomickým reformám a realokaci zdrojů. Postupným utvářením soukromého sektoru došlo i k postupnému přesunu pracovníků, a to jak mezi firmami, tak v rámci profesí i prostoru a tím vzrostla i mobilita pracovníků.

Nezaměstnanost je nedomyslitelně spojována také s pojmem hospodářský cyklus. Obecné schéma hospodářského cyklu je většinou tvořeno jen 2 fázemi a 2 body obratu. Fáze 1 expanze nebo – li vzestupná fáze je zakončena vrcholem. V této fázi se ekonomice daří (firmy mohou rozšiřovat výrobu, a tudíž najímat nové pracovníky), to má za následek pokles nezaměstnanosti. Tento jev dokazují i čísla z České republiky, kdy v roce 2008, před propuknutím krize, dosáhl počet zaměstnaných osob svého vrcholu. V této době bylo zaměstnáno 5,3 milionu obyvatel (Návrátová a Vašek, 2015, s. 6). *„Ten, kdo je v této fázi nezaměstnaný se nepřizpůsobil trhu práce v rámci kvalifikace či lokality, nebo o práci fakticky nestojí“* (Brožová, 2018, s. 227).

Na bod obratu navazuje fáze poklesu, která je zakončena dnem (sedlem). Na základě průběhu kontrakce (zda je mírná) hovoří se o tzv. recesi, pokud je však hluboká a dlouhá, hovoříme o tzv. depresi. Kdy naopak dochází ke snižování hrubého domácího produktu a zvyšování nezaměstnanosti.

Trh práce, jak na státní, tak i na světové úrovni, je stále pracující systém. *„Na trhu práce není zaměstnanost nikdy nulová“* (Brožová, 2018, s. 245) a to v důsledku změn, kdy se z nezaměstnaných stávají zaměstnaní a naopak, lidé se stěhují, vzdělávají, hledají lepší práci, mění se jejich priority a styl života, a na tyto změny zákonitě reaguje i trh práce. Je tedy nutné poznamenat, že existuje několik druhů nezaměstnanosti, které je potřeba důsledně rozlišit.

1.2 Druhy nezaměstnanosti

Druhy nezaměstnanosti můžeme rozlišovat podle různých kritérií. Z hlediska příčin existují 4 základní typy nezaměstnanosti, mezi které patří frikční, strukturální a cyklická. Každá z nich má svá specifika jako jsou: povaha nebo délka trvání. Každá z nich také přináší různé možné sociální a ekonomické důsledky.

1.2.1 Nezaměstnanost frikční

Dle Čadila je více než 50 % nezaměstnaných tvořeno tzv. frikčními nezaměstnanými, to jsou ti, kteří přirozeně fluktuují. Jedná se o druh nezaměstnanosti, kde nemá stát žádnou možnost zasahovat (Analýza nákladů veřejných rozpočtů na středního nezaměstnaného, 2011, s. 98). Skupina těchto osob je tvořena těmi, kteří hledí lepší práci, lépe placenou nebo ženy vracející se z mateřské dovolené či studenti po ukončení vzdělávání. *„Tento typ nezaměstnanosti není považován za závažný problém, neboť nevzniká z důvodu nedostatku volných pracovních míst“* (Buchtová, 2002, s. 134). Frikční nezaměstnanost je přirozená, dobrovolná a má pouze přechodný charakter, neboť nezaměstnaný aktivně hledá práci. Tento druh vzniká v *„důsledku neustálého pohybu lidí, a to jak mezi různými oblastmi, pracovními místy nebo v průběhu jednotlivých stádií životního cyklu,“* (Jírová, 1999, s. 62).

1.2.2 Nezaměstnanost strukturální

V případě, že dojde v hospodářském odvětví k útlumu nebo restrukturalizaci důsledkem toho vzniká i výkyv na trhu práce, zvýší se tedy nepoměr mezi nabídkou a poptávkou po pracovních pozicích. Poptávka po práci v tomto odvětví klesá a přechod do jiného odvětví je podmíněn změnou kvalifikace. Strukturální nezaměstnanost může vznikat naopak i v důsledku toho, že pracovníci byli nahrazeni stroji, tedy v důsledku technologického vývoje.

Rozdíl oproti frikční nezaměstnanosti spočívá v délce jejího trvání, strukturální trvá déle. *„Strukturální nezaměstnanost je jeden z hlavních důvodů nerovnováhy trhů práce regionálního měřítka. Znamená to, že i přes existenci nezaměstnanosti je na trhu práce dostatek pracovní síly i pracovních pozic“* (Buchtová, 2002, s. 49).

1.2.3 Nezaměstnanost cyklická

Cyklická nezaměstnanost je vysvětlována ve spojení s fázemi hospodářského cyklu. Ve fázi útlumu ekonomiky, způsobené například ekonomickou krizí, dochází k poklesu poptávky po zboží, při dané úrovni mzdových sazeb a úrovni produktivity práce, a tím k propouštění pracovníků a vzniká převis nabídky nad poptávkou po pracovních silách (Pavelka, 2010, s.86). Produktivita práce patří k významným makroekonomickým ukazatelům, díky kterému lze popsat situaci na trhu práce. Změna produktivity práce nepřímo ovlivňuje počet pracovních míst. *„Zvyšující se produktivita znamená, při jinak neměnných podmínkách, ubývání pracovních míst“* (Návrátová a Vašek, 2015, s. 6), na výrobu stejného produktu je totiž potřeba méně osob

a naopak. „V České republice došlo v letech 2000–2010 téměř ve všech odvětvích ke zvýšení produktivity práce, největší podíl na tom mělo odvětví výroby dopravních prostředků“ (Návratová a Vašek, 2015, s. 6).

1.2.4 Nezaměstnanost skrytá

Pokud mluvíme o skryté nezaměstnanosti fakticky mluvíme o lidech, kteří nejsou registrováni na úřadu práce (dále jen „ÚP“). Jedná se tedy o ty, kdo zaměstnání nehledají, a přestože by je přijali, tak nemají o práci zájem. V této skupině se většinou objevují například vdané ženy, které jsou v domácnosti nebo mladiství anebo taky ti, kteří práci hledají bez pomoci pracovního úřadu například přímo u zaměstnavatelů nebo přes neformální styky (Mareš, 2002, s. 21).

Jak již bylo uvedeno výše, za skrytou nezaměstnanost se dala považovat, v období centrálně plánované ekonomiky, snaha o nulovou nezaměstnanost. „Z ekonomického hlediska lze stěží tvrdit, že by všichni zaměstnaní pracovníci vytvářeli takový mezní produkt práce, který by se rovnal jejich mzdové sazbě, mnozí dostávali mzdu za práci, která by v tržních podmínkách takového ohodnocení nedosáhla“ (Brožová, 2003, s. 77).

1.2.5 Další druhy nezaměstnanosti

Další druhy nezaměstnanosti můžeme rozlišovat například dle doby trvání na krátkodobou a dlouhodobou. Rozdíl v době trvání je podstatný pro rozlišení a určení poměru mezi nezaměstnaností frikční a dlouhodobou. Krátkodobá je charakterem sice podobná té frikční, není pro společnost zatěžující, nepředstavuje velký sociální problém a doba, kdy je osoba bez zaměstnání se pohybuje okolo 6 měsíců. V případě, že nezaměstnanost trvá déle než 1 rok (popř. až 2 roky), mluvíme o nezaměstnanosti dlouhodobé. Ta se může stát pro společnost problémem s nejen sociálním, ale i ekonomickými dopady. Tyto dopady jsou více rozebrány v kapitolách níže.

Na nezaměstnanost lze nahlížet i z pohledu dobrovolnosti a nedobrovolnosti. Na otázku, kdo je dobrovolně nezaměstnaný lze odpovědět, že „je to ten, kdo je ochoten přijmout práci pouze za mzdu vyšší, než je ta, která převládá na příslušném odvětvovém trhu“ (Brožová, 2003, s. 76). Jedná se o subjektivní pocit osob, které jsou přesvědčeny, že jejich zkušenosti a kvalifikace by měla být ohodnocena vyšší odměnou než ta, která převažuje na trhu. Zatímco nedobrovolně zaměstnaní práci hledají a jsou ochotni pracovat za nižší mzdu, ale bohužel práci najít nemohou. „Právě nedobrovolná nezaměstnanost je tou,

kteřá způsobuje nejen ekonomické potíže, ale také sociální a psychické problémy těm, kteří se s ní dostatečně dobře nevyrovnaří“ (Brožová, 2003, s. 77).

1.3 Faktory ovlivňující nezaměstnanost – rizikové skupiny na trhu práce

Trh práce je považován za asymetrický, neboť ze strany nabídky je variabilita omezenější než už zaměstnavatele. Je to způsobeno specifickou povahou pracovní síly, která je na rozdíl od zboží determinována jinými faktory jako je např.: pohlaví, věk, úroveň vzdělání nebo příslušnost k etnické menšině či zdravotní stav. Takovýto jedinci či celé sociální skupiny mohou být objektem marginalizace¹ na trhu práce (Mareš, 2002, s. 96). Zmíněné skupiny jsou tvořeny: ženami, mladistvými, osobami ve vyšším věku, osobami s nízkou úrovní vzdělání, handicapovanými osobami nebo příslušníky určitých etnických minorit. Vybrané skupiny jsou popsány níže.

Příslušníci vybraných etnických skupin

V této skupině osob se sčítají 2 charakteristiky: nízká kvalifikace a příslušnost k etnické skupině. V případě České republiky můžeme uvést příklad Romů, u kterých se sčítá *„z hlediska potřeb trhu práce obecně nízká kvalifikace a malý lidský kapitál, pracovní nespolehlivost a s rasistickými postoji části zaměstnavatelů“* (Mareš, 2002, s. 96).

Handicapované osoby

Lidé z této skupiny jsou registrováni na úřadech práce delší časový úsek než lidé z ostatních skupiny. Zaměstnávat osoby se zdravotním postižením znamená pro zaměstnavatele několik výhod ze strany podpor státu, jako například finanční příspěvky, příspěvky na nákup zařízení a vybavení či úlevy na dani z příjmů právnických osob. Ty jsou však podmíněny splněním několika podmínek, jimiž je vytvoření chráněného místa, které bude udržitelné po dobu 3 let.

¹ Marginalizací se rozumí redukce šancí, u pracovníků s určitými sociálními charakteristikami, na trhu práce a tím zvýšení rizika jejich nezaměstnanosti. *„Procesy marginalizace mohou nabývat až do podoby diskriminace, ale mohou být i důsledkem institucionální regulace trhu práce“* (MAREŠ, 2002).

Osoby ve vyšším věku a absolventi

Do této skupiny spadají osoby před odchodem do důchodu nebo dokonce ty osoby, které v důchodu již jsou, ale stále jsou v pracovním poměru. Tyto osoby jsou z pohledu trhu práce považovány za nepřizpůsobivé z pohledu adaptace do nového kolektivu, novým moderním technologiím (telekomunikační, výrobní atd.) a dokonce jako na osoby se sníženou produktivitou a možností kariérního růstu. Na opačné straně této škály stojí skupina absolventů škol, této skupině na rozdíl od předešlé skupiny chybí pracovní zkušenosti. Zvýšení míry zaměstnanosti této skupiny patří do priorit strategie Evropské unie Evropa 2020.

Ženy a ženy s dětmi

Poslední skupinou jsou ženy jako takové a ženy s dětmi. Tato skupina je omezena z následujících důvodů: odchod na mateřskou, zatímco u mužů k tomu nedochází, pracovní absence z důvodu péče o člena rodiny, neochota pracovat přesčas, a to i přesto, že je diskriminace žen z těchto důvodů ve většině vyspělých zemí zakázána. Jedná se tedy o skrytou diskriminaci na trhu práce. „*Ženy v očích zaměstnavatelů narušují plynulost pracovního procesu ve firmě*“ (Buchtová, 2002, s. 105).

1.4 Dopady nezaměstnanosti

Dopady nezaměstnanosti můžeme rozdělit na ekonomické a sociální na náklady s nimi spojenými. Do nákladů nezaměstnanosti se nepočítají pouze ty ekonomické náklady, ale především společenské a také individuální. Dle Brožové je nejzávažnější společenskou ztrátou, ztráta makroekonomického produktu, ta vzniká v důsledku toho, že všichni pracovní aktivní obyvatelé nepracují a tím ekonomika země nedosahuje nejvyšší možné úrovně makroekonomického produktu, jaké by mohla dosahovat při plné zaměstnanosti. Tomu se v ekonomickém prostředí říká produkční mezera, tj. rozdíl mezi skutečným a potencionálním produktem. K odhadu této ztráty se používá tzv. Okunův zákon, který zní: „*je-li skutečná míra nezaměstnanosti rovna přirozené míře, pak je skutečný produkt ekonomiky na úrovni potencionálního, je-li však skutečná míra nezaměstnanosti vyšší, ekonomika nevyužívá své potencionální možnosti*“ (Brožová, 2003, s. 101). Proto se ekonomika zabývá otázkou, jak tuto produkční mezeru zmenšovat a snížit tak ztráty.

Mezi další ztráty lze zařadit ty na daních, tzv. sekundární ztráty. Zjednodušeně řešeno, pokud nepracují všichni, kteří jsou práce schopní, firmám klesá produkce, tudíž

jejich zisky, z nichž odvádějí daně a neodvádějí se ani daně z mezd zaměstnanců, což pro státní kasu znamená nižší daňové příjmy a oproti tomu rostou výdaje na podporu v nezaměstnanosti a také sociálních dávek. V důsledku zvyšujícího se počtu obyvatel, kteří čerpají tyto podpory můžou vznikat i jiné sociální jevy, které jsou pro společnost nepříznivé. Mohou nastat tyto jevy: „*zhoršení veřejného zdraví, růst kriminality, politická nestabilita*“ (Brožová, 2003, s. 76) a všechny tyto jevy zvyšují výdaje státu. Poslední druhem ztrát jsou ztráty lidského kapitálu. Jedná se jak o ztrátu dopadající na společnost, tak především individuální osoby. Nemá – li člověk možnost účastnit se pracovního procesu dochází ke znehodnocení a ztrátě jeho kvalifikace a tím dochází k devalvaci lidského kapitálu, který je pro společnost ekonomicky vzácným zdrojem.

Sociálním dopadem můžeme chápat: dopad na vlastní osobu člověka je ve ztrátě společenských kontaktů, vztahů, pracovních návyků a pravidelného rytmu pracovního dne, v případě dlouhodobé nezaměstnanosti dochází k akceptaci příjmu pouze ve výši sociálních dávek a upadnutí do tzv. „sociální pasti“. Člověk ztrácí svůj nabitý sociální status.²

Nezaměstnanost člena rodiny má podstatný vliv na rodinu. Rodina jej pocítuje jako zátěžovou a stresovou situaci, která se projevuje nedostatkem finančních prostředků, změnou každodenního režimu chodu rodiny a s tím spojenou změnou rozdělení rolí v domácnosti. Vyrovnání s touto zátěžovou situací v rámci rodiny je bohužel spojeno s vyšší rozvodovostí, ale dokonce i s domácím násilím (Kuchař, 2013, s. 92).

² Sociální status: tím se rozumí pozice člověka ve společnosti (jeho „kredit“ či prestiž v dané společnosti)

2 Politika zaměstnanosti v České republice

Zákonnou oporou pro výkon politiky zaměstnanosti na území České republiky je zákon č. 435/2004 Sb., o nezaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Cílem stanoveným tímto zákonem je *„dosažení plné zaměstnanosti a ochrana před nezaměstnaností a jejími důsledky“* (Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030, 2020, s. 8).

Na území České republiky tato politika zahrnuje:

- *„zabezpečování práva na zaměstnání,*
- *sledování a vyhodnocování situace na trhu práce,*
- *koordinování a opatření v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů v souladu s evropskou strategií zaměstnanosti,*
- *uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti,*
- *tvorbu a zapojení do mezinárodních programů souvisejících s rozvojem zaměstnanosti,*
- *hospodaření s prostředky na politiku zaměstnanosti,*
- *poskytování informačních, poradenských a zprostředkovatelských služeb na trhu práce,*
- *poskytování podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci,*
- *opatření na podporu a dosažení rovného zacházení s muži a ženami a s osobami bez ohledu na jejich rasový a etnický původ,*
- *opatření pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením,*
- *usměrňování zaměstnávání pracovních sil ze zahraničí na území České republiky a z území České republiky do zahraničí“ (č.435/2004, 2004).*

Tato politika spadá výhradně do gesce Ministerstva práce a sociálních věcí, částečně je však propojena z hlediska politiky vzdělanosti s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem financí z hlediska přidělování finančního objemu na podporu politiky nezaměstnanosti. Dalším strategickým dokumentem podstatným pro výkon politiky zaměstnanosti je Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020, platná do roku 2020, a nově platný Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030. V rámci nově platného strategického dokumentu jsou rozebrány východiska zahrnující vyhodnocení a naplňování strategií nebo ostatních akčních plánů, dále návrhy zaměřené individualizaci, adaptaci a efektivizaci a v neposlední řadě na jejich implementaci (MPSV, 2020).

Vláda však nehraje na trhu práce hlavní roli, co se týče intervence, pouze vytváří příhodnější podmínky pro zlepšení jeho fungování (Jírová, 2002, s. 88), specifickým příkladem státní intervence v této oblasti je stanovení minimální mzdy. Tato intervence slouží jako ochrana zaměstnaných osob před stlačováním výše mzdy pod úroveň, která je stanovená pro zajištění všech životních potřeb.

Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020

Tato strategie si vymezila základní problémové okruhy trhu práce a strategické priority jimiž jsou podpora přístupu k zaměstnání pro skupiny ohrožené na trhu práce (obecné překážky, rizikové skupiny na trhu práce), další prioritou byla podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce (opatření v boji s diskriminací žen na trhu práce), přizpůsobení podniků, zaměstnanců a nezaměstnaných změnám a potřebám trhu práce (vzdělávání) a v neposlední řadě rozvoj služeb zaměstnanosti (dostupné a fungující služby) (MPSV 2014).

Opatření v období COVID - 19

Do období, kterým se zabývá bakalářská práce, spadá i naprosto ojedinělé období celosvětové pandemie COVID – 19, a proto i opatření, která se týkají zaměstnanosti musely být vládou České republiky (dále jen „ČR“) nastavovány operativně a z pohledu charakteru velmi specificky.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) připravilo hned několik druhů pomoci. První z nich byla například **mimořádná okamžitá pomoc**, v době trvání koronavirové krize. Pomoc se vztahovala na uspokojení základních životních potřeb jako je hygiena, energie, ošacení, energie. Okruhem pro poskytnutí této pomoci byli: rodiny nebo osamělí rodiče, *„kterým se snížily příjmy např. v důsledku pobírání ošetřovného, podnikatelům, kteří museli omezit svoji činnost, a zaměstnancům na dohodách o provedení práce či činnosti, kterým byl omezen výkon zaměstnání“* (MPSV, 2022). Dále byla na podporu zaměstnanců zavedena tzv. **Izolačka**, publikována ve Sbírce zákonů pod č. 518/2021 Sb. – jednalo se o mimořádný příspěvek až 370 Kč na den pro zaměstnance, kteří byli v izolaci či v karanténě jako náhrada za ušlý příjem. Účelem této podpory bylo významně snížit šíření onemocnění COVID – 19.

Velmi podstatným nástrojem v podpoře zaměstnanosti se stal program Antivirus. *„Celkem se prostřednictvím Antiviru podařilo podpořit 1 073 133 zaměstnanců, přičemž každému z nich byla díky MPSV vyplacena náhrada mzdy v průměru za více než 4 měsíce.“*

Program přispěl k udržení pracovních míst pro 37 % zaměstnanců pracujících v soukromé sféře“ (MPSV, 2022). Program se skládal z několika režimů:

- 1) **Antivirus A**, který se vztahoval na zaměstnance, kterým byla nařízena karanténa nebo izolace. Maximální částka podpory byla omezena buď 80% výše uznatelných nákladů nebo do stropní výše tj. 39 000Kč. Zaměstnanec tedy obdržel 60 % svého měsíčního příjmu.
- 2) **Antivirus B**, naopak ulevil firmám, které nemohly fungovat *„naplno, protože významný počet zaměstnanců byl na ošetřovně nebo v karanténě, měly omezené vstupy nezbytné k jejich činnosti nebo byla jejich poptávka z důvodu pandemie omezená“ (MPSV, 2022).*

2.1 Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti

Rozdělení politiky zaměstnanosti je možné na 2 části, tj. politiku aktivní a pasivní, které jsou rozdílné v jejich účincích a dopadech. Zatímco aktivní politika zaměstnanosti (dále jen „APZ“) se zaměřuje na předcházení nezaměstnanosti, popřípadě její minimalizaci, pasivní politika již tlumí negativní dopady nezaměstnanosti.

Jak již bylo uvedeno výše, aktivní politika zaměstnanosti používá takové nástroje, které napomáhají minimalizovat nezaměstnanost za pomoci podpory, jak uchazečů o práci, tak zaměstnavatelů. Na nástroje této politiky plyne dlouhodobě menší podíl finančních prostředků a je tedy dlouhodobě spíše podhodnocena, v porovnání s ostatními státy Evropské Unie. Mezi nástroje aktivní politiky dle zákona č. 435/2004 Sb., patří:

- 1) **investiční pobídky** – jsou vymezeny zákonem č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách. Jedná se o *„podporu tvorby nových pracovních míst a podporu školení a rekvalifikace zaměstnanců. Investiční pobídky jsou obecně zaměřeny na podporu high-tech výroby a dovoz kapitálu“ (MPSV, 2022),*
- 2) **rekvalifikace** neboli *„získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování“ (MPSV, 2022).* Pro zařazení do rekvalifikačních kurzů je nutné, aby uchazeč splnil několik podmínek: být v evidován na úřadu práce, odpovídající vstupní úroveň kvalifikačních předpokladů, zdravotní způsobilost, prokázat účelnost a potřebnost rekvalifikace,

- 3) **veřejně prospěšné práce** jsou chápány jako „časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v méně kvalifikovaných pracích při údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě“ (Úřad práce ČR, 2022).

Další možnou formou je překlenovací příspěvek, příspěvek na zapracování nebo příspěvek při přechodu na nový nebo jiný podnikatelský program.

2.2 Nástroje pasivní politiky zaměstnanosti

Druhá část politiky zaměstnanosti je tvořena pasivní politikou zaměstnanosti (dále jen „PPZ“), která má za úkol snižovat ekonomický dopad na osobu, která ztratila práci, a to prostřednictvím **podpory v nezaměstnanosti**. Kdo má nárok na vyplácení podpory v nezaměstnanosti je stanoveno na základě splnění podmínek stanovených zákonem o zaměstnanosti. Základní podmínkou je:

- před zapsání do evidence být v pracovním poměru po dobu 2 let, tuto podmínku lze splnit odpracováním stanovené doby nebo započtením tzv. náhradní doby zaměstnání, do té se zahrnuje: „*příprava osoby se zdravotním postižením k práci, pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, osobní péče o dítě ve věku do 4 let, výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby nebo trvání dočasné pracovní neschopnosti*“ (MPSV, 2022, s. 29).

Cílem této podpory je překlenutí období, kdy člověk ztratí svůj stálý příjem a hledá nové zaměstnání. Do evidence úřadu práce je osoba zapsána na základě podané žádosti o zprostředkování zaměstnání, tato žádost se podává osobně na úřadu práce. Pokud je pasivní politika a její sociální podpory nastaveny ve „štědrých“ výších, má to spíše demotivační dopad, nezaměstnané osoby totiž nemají potřebu práci hledat.

2.3 Institucionální zabezpečení

Na území České republiky je tato politika vykonávána Ministerstvem práce a sociálních věcí a orgány s právní subjektivitou v oblasti zaměstnanosti neboli úřady práce, které jsou řízeny generální ředitelstvím, které je detailněji popsáno v následujících odstavcích.

2.3.1 Ministerstvo práce a sociálních věcí („MPSV“)

Jak vyplývá ze zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, do působnosti ministerstva spadají tyto úkoly: „*zabezpečuje správu a poskytování prostředků na zabezpečování státní politiky zaměstnanosti, zajišťuje národní financování opatření v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na úseku trhu práce*“

(č.435/2004, 2004), hodnocení stavu a monitoring trhu práce, zpracování prognóz a výhledů, „zabezpečuje rozvíjení mezinárodních vztahů a mezinárodní spolupráci“ (č.435/2004, 2004. V neposlední řadě zajišťuje, „pro účely zaměstnanosti, vedení centrální evidence zájemců o zaměstnání, uchazečů o zaměstnání, osob se zdravotním postižením“ (č.435/2004, 2004).

2.3.2 Úřady práce

Funkce, působnost a institucionální vymezení úřadů práce jsou vymezeny zákonem č. 73/2011 Sb., s účinností od 1. 4. 2011. Tímto dnem byly zřízeny úřady práce, jako podřízené správní úřady s celostátní působností, které řídí MPSV. Organizační řád úřadů práce se člení na generální ředitelství úřadu práce, do jejichž gesce spadá řízení nástrojů APZ a také kontrola krajských poboček, jež jsou další organizačním útvarem.

V České republice se nachází celkem 14 krajských poboček (počet je shodný s počtem vyšších samosprávných celků, tj. krajů). Krajské pobočky vedou evidenci uchazečů o zaměstnání, oproti tomu evidují volná pracovní místa, osob se zdravotním postižením či cizinců. Svou působnost přenášejí dále na kontaktní pracoviště úřadu práce. V rámci těchto kontaktních pracovišť jsou předávány informace uchazečům o zaměstnání, je žádáno o dávky a jsou naplňovány úkoly, které byly zadány nadřízeným orgánem.

3 Vlastní práce

Aby bylo možné pochopit problematiku nezaměstnanosti ve vybraném kraji, je nejprve nutné definovat základní pojmosloví, tento cíl byl naplněn v předchozí kapitole a nyní je stěžejní charakterizovat území, které je velmi specifické nejen z pohledu geografického, ale především demografického a ekonomického.

3.1 Obecná charakteristika kraje

Příhraniční kraj, ležící na severozápadě republiky, sousedící s Německem, svou rozlohou zabírá necelých 7 % území České republiky, jeho rozloha činí 5 339 km². Na západě sousedí s Karlovarským krajem, dále s Plzeňským, Středočeským a na severu s Libereckým krajem. Na území kraje se rozprostírá pohoří, tvořící přírodní hranici kraje, Lužických hor a Krušných hor, jejich nejvyšším bodem je hora Klínovec s 1 225 m. n. m. Naopak nejnižším bodem kraje, a také České republiky, je hladina největšího vodního toku, řeky Labe a to v 115 m. n. m. Největší vodní plochou je Nechanická nádrž na řece Ohři. Ke geografického hlediska je území tvořeno z 52 % zemědělskou půdou, 31 % tvoří lesy a jen 15 % zastavěné plochy.

Ústecký kraj patří, v rámci Evropy, k důležitému dopravnímu uzlu, neboť v teplickém a litoměřickém okrese prochází silnice E 55, která propojuje jih se severem Evropy. Významná je z pohledu lodní dopravy především splavná řeka Labe, která představuje dopravní spojení s německým přístavem v Hamburku.

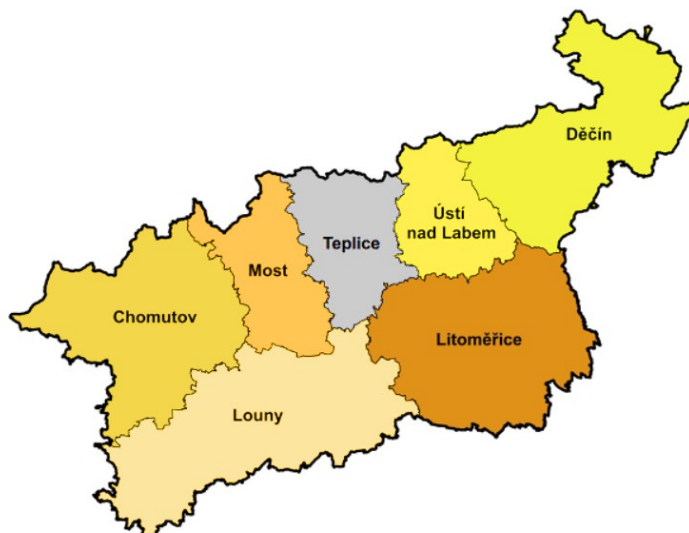
Na území se také nachází množství historických památek, zámků, klášterů a kostelů. Za zmínku stojí rotunda na hoře Říp, památková rezervace v Terezíně nebo v Litoměřicích, kde se každoročně koná výstava Zahrada Čech, jak je přezdíváno samotnému městu.

Přírodní dominantou území je nepochybně národní park České Švýcarsko s významným skalním útvarem Pravčickou bránou a další chráněné krajinné oblasti (dále jen „CHKO“) jako je například CHKO České Středohoří. Území kraje velmi rozmanité, nachází se zde nejen pohoří, ale i roviny rozprostírající se na jihovýchodě kraje tzv. Česká křídová tabule.

Ústecký kraj je administrativně členěn do 7 okresů, jimiž jsou Děčín (909 km²), Litoměřice (1 032 km²), Ústí nad Labem (405 km²), Teplice (469 km²), Most (467 km²), Louny (1 121 km²) a Chomutov (936 km²), viz následující obrázek číslo 2. V Ústeckém

kraji je celkem 59 měst, 11 městysů a 354 obcí (Statistická ročenka Ústeckého kraje, 2021).

Obrázek 2 Území Ústeckého kraje včetně okresů

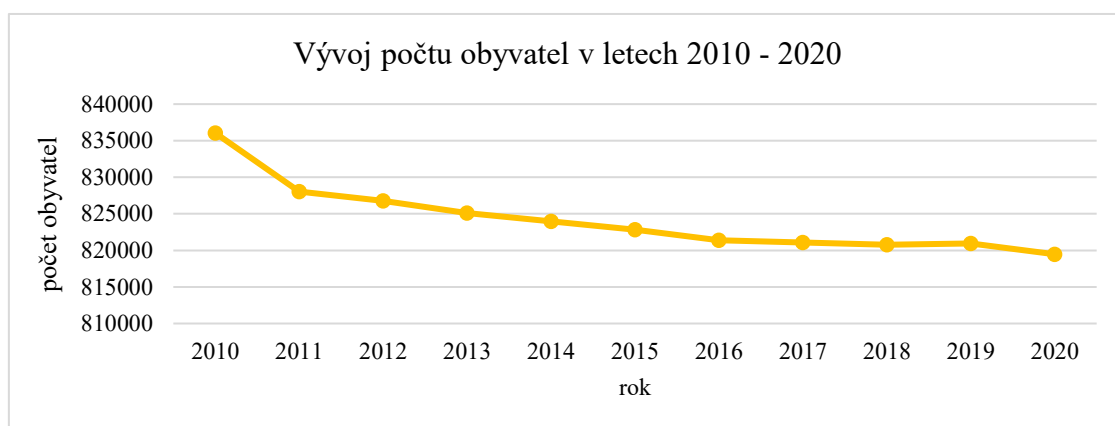
Zdroj: (Český statistický úřad, 2021. [online] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/okresy>)

3.2 Demografická charakteristika kraje

Demografický vývoj obyvatelstva Ústeckého kraje má svou historii ve 20. století původní (německé) obyvatelstvo bylo po 2. světové válce odsunuto zpět do Německa a tento úbytek obyvatelstva v kraji byl ve snaze vyrovnání počtu obyvatel na původní hodnoty, obydlen Čechy, Slováci a Romy. Vzhledem k tomu, že se nejednalo o původní obyvatelstvo toho území, jejich kořeny zde nebyly hluboké. Dalším zásahem do vývoje demografie měla těžba hnědého uhlí, v jehož důsledky zaniklo mnoho obydlí a celých obcí, jejichž obyvatelé mnohdy opustili nejen svou obec, ale celý kraj. Posledním milníkem bylo vládní rozhodnutí po roce 1968, týkající se migrační politiky, kdy bylo rozhodnuto o přesídlení Romů z Východoslovenské oblasti na území kraje.

Ústecký kraj se co do počtu obyvatel řadí v rámci České republiky na 5. pozici. Ke dni 31.12.2020 zde žilo 819 476 obyvatel, z toho 406 625 mužů a 412 851 žen. Vývoj obyvatel v Ústeckém kraji za období let 2010–2020 je znázorněn v následujícím grafu.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v letech 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Za sledované období bylo evidováno nejvíce obyvatel v roce 2010 a naopak nejméně obyvatel právě v roce 2020. V roce 2020 dosáhl přirozený přírůstek záporných hodnot, přesně – 2846, celkem zemřelo 10 793 obyvatel a narodilo se pouze 7 996 obyvatel. Z grafu je taky patrný klesající trend počtu obyvatel. Od roku 2010 do roku 2020 opustilo území kraje celkem 16 569 obyvatel.

V rámci administrativního členění má nejvíce obyvatel okres Děčín, zatímco nejmenším okresem Ústeckého kraje jsou Louny. Počet obyvatel dle okresů je uveden v následující tabulce.

Tabulka 1 Počet obyvatel v jednotlivých okresech

okres	Děčín	Teplice	Chomutov	Litoměřice	Ústí nad Labem	Most	Louny
počet obyvatel	129 008	128 942	124 814	119 400	119 079	111 646	86 584

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

K roku 2020 byla hustota osídlení 153,4 obyvatel/km². Hustotou zalidnění se řadí na 4. příčku v žebříčku České republiky. Průměrný věk obyvatelstva³ v Ústeckém kraji byl 42,3 let, z toho se zde ženy v průměru dožívají o 2 roky a 7 měsíců déle než muži.

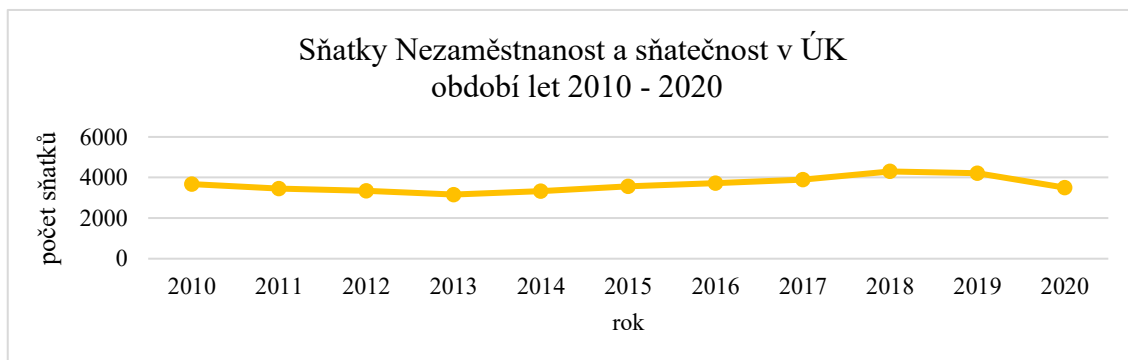
Sňatky

Z následujícího grafu je patrné, že nejvíce manželství bylo uzavřeno v roce 2018. Graf vykazuje mírně rostoucí tendenci, až na rok 2013 a 2014. K výraznému propadu v počtu uzavřených manželství došlo v roce 2020, který byl významně zasažen

³ Ke dni 31.12.2020

covidovými opatřeními. Tento rok proběhlo celkem 3 508 svateb, což je o 699 méně než v předchozím roce 2019.

Graf 2 Počet sňatků v letech 2010–2020

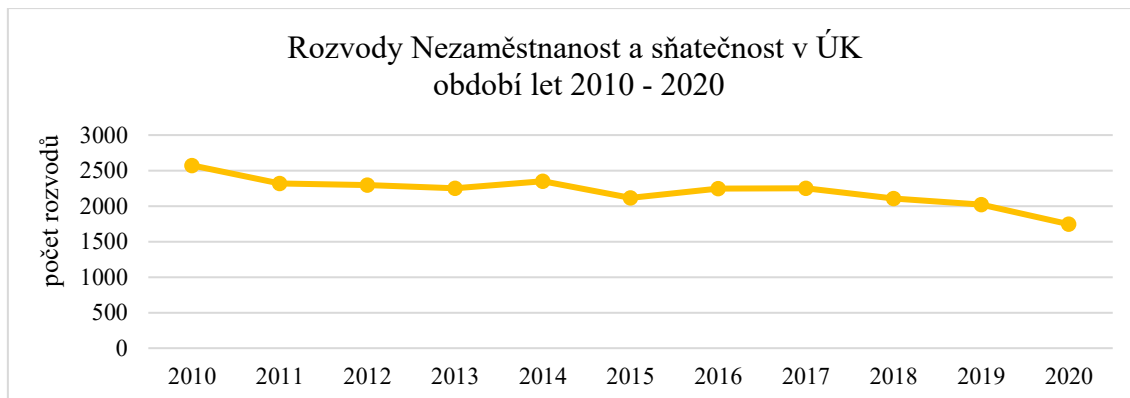

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Rozvody

Graf číslo 3 sleduje počet rozvodů v letech 2010–2020 a zatímco předchozí graf vykazoval rostoucí tendenci, počet rozvodů se snižuje. Nejvíce manželství bylo rozvedeno v roce 2010, přesně to bylo 2 573 manželských párů, zatímco nejméně rozvodů proběhlo v covidovém roce 2020. Tento výrazný propad zaznamenávají oba grafy. V roce 2020 se tedy uskutečnilo nejméně svateb, ale zároveň nejméně rozvodů.

Graf 3 Počet rozvodů v letech 2010-2020

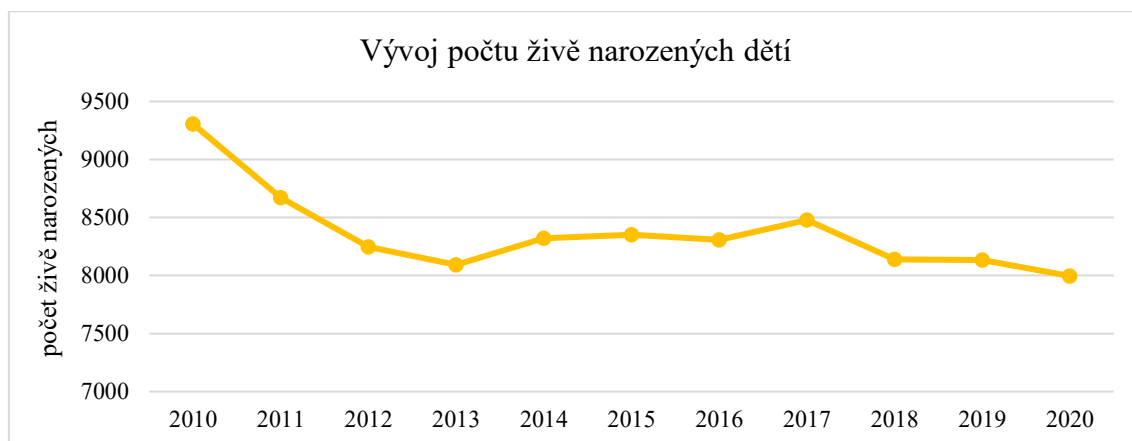

Zdroj: vlastní zpracování

Porodnost

Dalším ukazatelem, který je podstatný z hlediska správné demografické charakteristiky daného území a s ohledem na potřeby vypracování bakalářské práce je ukazatel porodnosti – počet živě narozených dětí ⁴.

Graf 4 Vývoj počtu živě narozených dětí v období let 2010-2020

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Největší propad ve sledovaném období byl zaznamenán v roce 2011, kdy se narodilo o 632 dětí méně než v předešlém roce. Následující 2 roky měl vývoj negativní charakter, až do roku 2014, kdy počty narozených opět začaly růst. Další poklesy následovaly v letech 2018 a opět 2020. Na základě tohoto grafu lze konstatovat, že vývoj počtu živě narozených dětí v Ústeckém kraji má spíše klesající charakter.

3.3 Ekonomická charakteristika kraje

Hospodářský ráz území Ústeckého kraje je historicky dán především jeho nerostným bohatstvím. Na území kraje se nacházela rozsáhlá ložiska především hnědého uhlí, tzv. hnědouhelná pánev, rozprostírající se v pásech pod Krušnými horami. Mezi další suroviny, zde se těžící patří sklářský písek a stavební kámen. Nejvýznamnějšími zaměstnavateli v tomto oboru průmyslu patří: Mostecká uhelná společnost a Severočeské doly a.s. Důsledkem tohoto, ač ekonomicky přínosného odvětví, je devastace přírody a zhoršení kvality životního prostředí. V současné době dochází k relativizaci, která je však značně finančně náročná.

⁴ Dle metodiky ČSÚ je za živě narozené dítě považován plod, který po narození vykazuje minimálně jednu ze známek života a jeho porodní hmotnost je více než 500 gramů, v případě nižší porodní hmotnosti je pro potřeby statistiky nutné, aby přežil minimálně 24 hodin.

Ústecký kraj zastával významnou pozici nejen v těžebním průmyslu, ale také v chemickém průmyslu. Největšími obchodními korporacemi fungujícími v tomto kraji, poskytující velké množství pracovních míst se staly Chemopetrol a. s., Chemotex Děčín a.s., Lovochemie a.s., Spolchemie, a.s. a ORLEN Unipetrol, a.s.

Dalšími významnými zaměstnavateli v oblasti potravinářství je Setuza a.s. nebo textilní výroba VELVETA a.s.

Dle registru ekonomických subjektů se k datu 31.12.2020 existovalo více jak 176 tisíc ekonomických subjektů.

Čistý disponibilní důchod domácností (dále jen „ČDDD“) „představuje částku, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory ve formě finančních aktiv a na akumulaci hmotných a nehmotných aktiv“ (Český statistický úřad, 2016). Ve sledovaném období od roku 2010 do roku 2020 roste, avšak v porovnání s celorepublikovými průměry je Ústecký kraj velmi podprůměrný. Řadí se dokonce na poslední příčky žebříčku společně s Karlovarským a Olomouckým krajem. V tabulce č. 2 je znázorněn ČDDD přepočten na 1 obyvatele.

Tabulka 2 Vývoj ČDDD na 1 obyvatele v letech 2010–2020

území / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Česká republika	187 681	191 305	192 784	195 859	202 915	211 618	220 470	230 243	246 366	268 108	283 435
Hl. m. Praha	246 119	251 275	249 597	257 725	264 100	273 250	286 540	307 333	324 945	364 253	376 461
Středočeský	198 607	207 776	208 878	210 756	216 633	224 474	230 347	239 084	258 543	283 840	301 092
Jihočeský	177 237	181 975	181 627	183 665	193 653	198 008	208 126	216 124	231 935	247 293	263 069
Plzeňský	185 180	188 536	192 014	200 479	205 083	216 586	220 976	231 227	241 244	265 019	279 042
Karlovarský	174 215	172 605	169 622	174 924	181 819	191 989	204 526	218 050	228 396	242 837	250 144
Ústecký	170 719	171 738	171 220	170 906	174 662	182 958	193 141	199 757	215 963	234 545	254 579
Liberecký	178 492	179 818	179 832	180 755	189 176	196 624	211 250	214 796	227 430	245 497	259 666
Královéhradecký	181 155	180 585	184 495	190 139	198 052	208 780	214 976	225 712	242 462	263 398	273 192
Pardubický	173 629	177 875	180 948	184 518	193 820	200 615	209 191	217 611	233 795	250 788	268 220
Vysočina	178 650	181 133	181 060	190 429	195 304	203 275	214 463	223 271	242 580	261 028	277 102
Jihomoravský	185 415	185 617	189 887	195 975	203 208	212 932	221 912	228 749	242 593	262 018	277 517
Olomoucký	169 244	173 350	178 491	175 438	183 173	191 731	199 839	207 092	223 438	238 773	254 003
Zlínský	175 339	178 902	182 749	181 898	189 825	201 570	203 999	212 572	228 451	247 030	263 049
Moravskoslezský	172 277	177 283	177 974	175 550	184 014	191 481	199 436	207 152	223 165	239 284	255 017

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Hrubý domácí produkt (dále jen „HDP“) „je klíčovým ukazatelem vývoje ekonomiky“⁵ (Český statistický úřad, 2016). Z tabulky je zřejmé, že stejně jako tomu bylo u čistého disponibilního důchodu jsou nevyšší hodnoty na území Hlavního města Prahy. Dále je v roce 2011 patrný mírný propad, avšak od roku 2012 má opět stoupající trend, až v posledním sledovaném roce 2020 HDP/1 obyvatele zaznamenal opět pokles. Tento pokles zaznamenaly všechny kraje České republiky. V porovnání s ostatními kraji se ten Ústecký opět řadí na poslední příčky, hned za kraj Karlovarský. V následující tabulce je znázorněn vývoj HDP na 1 obyvatele v období let 2010–2020 a dle administrativního členění České republiky.

Tabulka 3 Vývoj HDP/ obyvatele v období let 2010-2020

Území / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Česká republika	358 957	365 961	365 955	388 771	404 843	432 006	451 785	476 628	500 973	538 816	532 178
Hl. m. Praha	776 968	786 057	762 956	816 350	829 168	881 411	937 542	997 560	1 056 761	1 190 611	1 156 808
Středočeský	322 811	322 868	325 560	345 226	369 335	399 682	414 379	445 710	453 456	484 475	475 908
Jihočeský	306 833	309 006	311 309	330 759	343 817	361 699	373 833	386 952	413 901	438 114	432 736
Plzeňský	306 628	325 753	325 886	359 561	384 101	404 565	422 251	440 631	449 822	474 310	467 736
Karlovarský	259 560	259 180	258 364	277 280	276 941	291 304	300 894	315 705	323 718	341 512	332 037
Ústecký	299 435	292 658	295 148	298 003	309 564	334 249	333 521	345 192	358 988	386 363	371 401
Liberecký	268 480	279 039	283 671	303 186	315 209	335 210	352 313	364 699	386 789	411 399	405 455
Královéhradecký	308 946	315 316	313 525	338 457	356 040	378 326	401 056	442 046	450 841	479 318	481 323
Pardubický	283 710	296 796	289 854	312 931	327 545	348 996	360 372	387 994	410 635	422 684	436 259
Vysočina	292 669	300 309	307 095	327 171	334 994	353 587	373 421	392 066	405 488	434 018	445 597
Jihomoravský	335 983	340 093	345 833	380 998	397 233	424 994	436 430	450 135	485 662	505 896	514 073
Olomoucký	270 987	279 902	284 457	299 355	314 478	339 556	346 789	373 727	392 855	418 525	419 302
Zlínský	301 442	309 386	322 246	329 403	359 354	381 168	391 336	408 009	424 876	457 361	452 650
Moravskoslezský	297 177	318 155	319 314	325 963	337 741	357 939	385 247	392 827	418 263	430 005	415 009

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

3.4 SWOT analýza

Pro účely bakalářské práce bude v následující kapitole využita metoda SWOT⁶ analýzy, která hodnotí silné stránky (zvýhodňující charakteristiky daného území), slabé

⁵ představuje souhrn přidaných hodnot jednotlivých institucionálních sektorů nebo jednotlivých odvětví v činnostech považovaných dle ESA 2010 za produktivní (tj. včetně služeb tržní i netržní povahy) a čistých daní na produkty (je tedy vyjádřen v kupních cenách). Z hlediska užití je HDP roven souhrnu konečné spotřeby (domácností, vlády a neziskových organizací sloužících domácnostem), tvorby hrubého kapitálu (fixního kapitálu a salda zásob a čistého pořízení cenností) a salda zahraničního obchodu“ (Český statistický úřad, 2016)

⁶ Slovo SWOT je zkratka anglických slov S – strenghts, W – Waeknesses, O – Opportunities, T – Threats

stránky (znevýhodňující charakteristiky území) a dále možné příležitosti, které může dané území využít pro svůj rozvoj a naopak hrozby, které dané území ohrožuje. Jedná se o tzv. analytickou metodu, zabývající se vnějšími a vnitřními faktory ovlivňující dané území. Cílem této metody je identifikace těchto faktorů a vybrat takovou strategii, která napomůže řešení problémů daného kraje.

Vnitřní i vnější faktory Ústeckého kraje byly porovnány v rámci situace v České republice a zformulovány v následující tabulce.

Silné stránky	Slabé stránky
• Významný dopravní uzel • Výhodná poloha na hranicích České republiky • Infrastruktura	• Jednostranné zaměření ekonomiky na průmyslové odvětví • Poškozené životní prostředí • Nízký počet ekonomických subjektů • Nízká hodnota HDP v přepočtu na 1 obyvatele
Příležitosti	Hrozby
• Rozvoj terciálního sektoru • Revitalizace životního prostředí • Rozvoj přeshraniční spolupráce • Rozvoj lodní dopravy	• Odchod kvalifikované pracovní síly z regionu • Stárnutí obyvatelstva • Stagnace ekonomiky České republiky • Zvyšující se konkurence okolních krajů • Uzavření největších zaměstnavatelů v důsledku koronavirové krize

3.5 Pandemie COVID - 19

Pandemie Covidu – 19 započala v roce 2019 a rozšířila se do celého světa. Představuje velmi výrazný zásah do celosvětového dění, které nemá v novodobé historii

obdobu, a proto je tomuto tématu věnována pozornost. Dopady této krize ovlivnily země nejen z hlediska zdraví jejich obyvatelstva, ale její dopady se promítly i do společenské, ale také ekonomické oblasti jejich života. Koronavirová krize zasáhla víceméně do všech oblastí života obyvatel celého světa, zasáhla do ekonomických stránek zemí, firem a domácností. Vláda České republiky se snažila dopady krize minimalizovat a vyvinula maximální úsilí pro pomoc ekonomickým subjektům i domácnostem samotným. Programy, které byly vyvinuty pro ekonomické subjekty (firmy, podnikatele i OSVČ) zahrnovaly následující:

Kompenzační bonus pro OSVČ

Upravuje zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem onemocnění SARS – Co V – 19. Tato podpora spadala do gesce Ministerstva financí, zákon nabyl účinnosti dne 15.4.2020 a byl zaměřen na osoby samostatně výdělečně činné ve smyslu § 9 odst. 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (nárok na podporu měli i osoby spolupracující podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů), které nemohly vykonávat svou samostatnou výdělečnou činnost v důsledku opatření proti šíření onemocnění COVID – 19. Bonus byl vyplácen za 2 bonusová období a výše podpory mohla dosahovat v maximální míře do výše 25 000 Kč. V tomto duchu se nesl i další vyplácení kompenzačních bonusů na podzim roku 2020, vycházející ze zákona č. 461/2020 Sb.

Program Antivirus

Program zaměřený na podnikatele, který částečně hradil náhradu mzdových nákladů u zaměstnanců, které připadaly na dobu, kdy měl zaměstnanec překážky ze strany zaměstnavatele (například izolace, opatření vlády spojených se zamezením šíření nákazy COVID – 19). Hlavní roli a tzv. realizátor programu, který vykonával přijímání žádostí, jejich kontrolu a později vyplácení, byly Úřady práce České republiky. Program byl vypsán ve 2 úrovních, A a B. Režim A byl připraven pro ty provozy, které byly donuceny uzavřít své provozovny z důvodů vládních nařízení, v tomto případě náležela zaměstnancům 100% náhrady mzdy, v případě karantény pobírali zaměstnanci 60 % z průměru svých mezd. Zatímco režim B mohli využívat ti podnikatelé, kteří měli svůj provoz omezený z jiných důvodů než přímo vládními nařízeními. Byli jimi nepřítomnost více jak 30 % zaměstnanců z důvodů karantény nebo péče o člena rodiny,

měli omezeny vstupy, které byly potřebné pro výkon jejich ekonomické činnosti a v neposlední řadě byla omezena poptávka po jejich ekonomické činnosti.

Již z předešlých tabulek znázorňujících vývoje ČDDD a HDP/1 obyvatel je patrný dopad na tyto ukazatele za rok 2020. V posledním sledovaném roce, jímž se zabývá tato bakalářská práce, došlo k výraznému propadu.

Zda a jak se koronavirová krize podepsala na vývoj registrované nezaměstnanosti v Ústeckém kraji do konce roku 2020 bude podrobně rozebráno v následujících kapitolách bakalářské práce.

4 Sekundární a komparativní analýza nezaměstnanosti v Ústeckém kraji

V této kapitole bude podrobně rozebrán stav nezaměstnanosti a následně její vývoj na území Ústeckého kraje v porovnání s vývojem a stavem v celé České republice. Data jsou získávána převážně z Českého statistického úřadu, využívána jsou otevřená data, statistické ročenky a ostatní statistiky. Metodika sběru dat ČSÚ respektuje taktéž prováděcí metodiku Mezinárodní organizace práce, díky čemuž mohou být výsledky využity pro mezinárodní srovnání v oblasti trhu práce a zároveň splňují metodiku Eurostatu⁷.

4.1 Analýza nezaměstnanosti v Ústeckém kraji

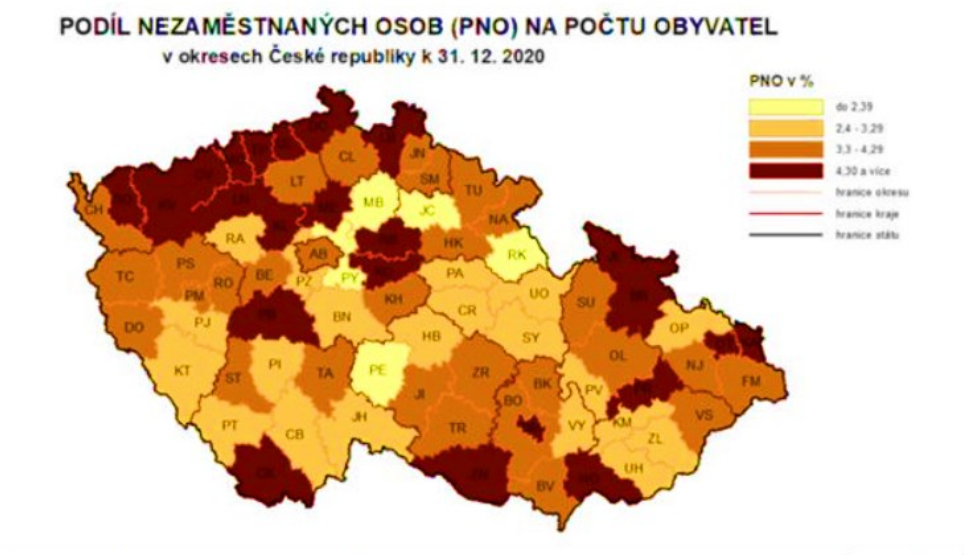
Nezaměstnanost a její vývoj mohou být determinovány hned několika faktory, jak z hlediska ekonomického například fázemi ekonomického cyklu, ve kterém se nachází ekonomika země s tím spojenými ekonomickými ukazateli jako jsou hrubý domácí produkt nebo průměrná reálná hrubá měsíční mzda. Dále se jedná o „sociální“ determinanty jimiž jsou: složení obyvatelstva (věk, pohlaví), vzdělanostní struktura (poměr lidí se základním, středním, odborným a vysokoškolským vzděláním) a v neposlední řadě jejich mentalita, vztah k danému území, a především k práci jako takové.

Pro výběr vhodných nástrojů a strategií pro dosažení minimální úrovně nezaměstnanosti je potřebné důkladně analyzovat její stav v daném území, a to z několika úhlů.

⁷„Od roku 2011 výsledky výběrově pokrývají celou zaměstnaneckou populaci v ČR, neboť jsou nově zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů – fyzických osob. Tato změna znamená zvýšení reprezentativnosti statistických údajů“ (Český statistický úřad, 2016).

Následující kapitola analyzuje výši nezaměstnanosti daného území dle okresů, strukturu nezaměstnanosti dle pohlaví, věku a dosažené úrovně vzdělání. Data využívána v této kapitole se vztahují k 31. 12. 2020 viz následující obrázek, znázorňující podíl nezaměstnaných osob na počtu obyvatel České republiky, a to dle okresů.

Obrázek 3 Podíl nezaměstnaných osob dle okresů ke dni 31. 12. 2020

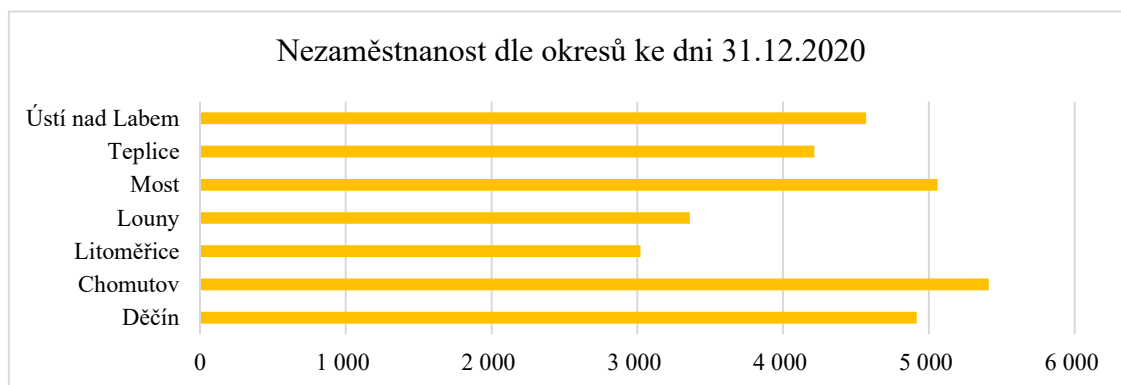
Zdroj: (Úřad práce ČR, 2022.)

Nezaměstnanost a její vývoj v Ústeckém kraji dle okresů

Nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce bylo registrováno v okrese Chomutov. Celkově bylo na úřadech registrováno 30 552 žadatelů.

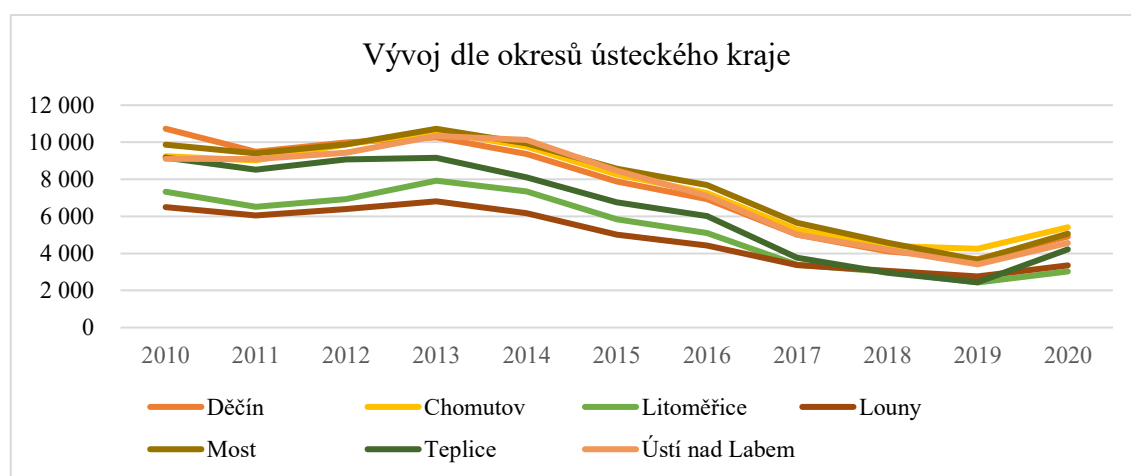
V grafu číslo 6 můžeme pozorovat vývoj nezaměstnaností v období let 2010 až 2020, kde je patrný nárůst v letech 2012 a 2013 ve všech okresech Ústeckého kraje. Nejnižších hodnot nabývají okres Louny a Litoměřice, zatímco nejvyšších hodnot okresy Most a Ústí nad Labem. Nabývání nejvyšších hodnot je možné spojit a počtem uchazečů o zaměstnání dle vzdělaností struktury, který bude následovat. Zpracování těchto dat může dát odpověď na otázku, proč okres Most nabývá nejhorších hodnot. Pořadí hodnot se ve sledovaném období mění pouze minimálně.

Graf 5 Nezaměstnanost dle okresů ke dni 31.12.2020

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Graf 6 Vývoj počtu uchazečů evidovaných na úřadu práce dle okresů

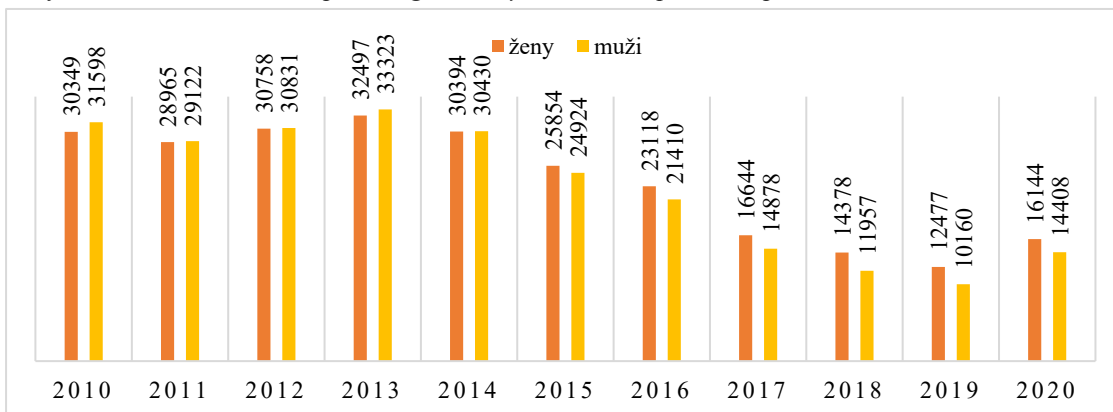

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

Vývoj struktury uchazečů dle pohlaví

Následující graf podává přehled o struktuře uchazečů dle pohlaví. Jak lze vidět v období let 2010-2014 bylo více uchazečů v mužské části populace, zatímco od roku 2015 hledá práci více žen. Největší rozdíl v počtu uchazečů vznikl v roce 2018, který činil 2 421, tedy o 2 421 více žen.

Graf 7 Struktura uchazečů o práci registrovaných na úřadů práce dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Vývoj počtu uchazečů dle věku

Pro potřeby bakalářské práce a zanesení struktury uchazečů o zaměstnání do grafu, byly stanoveny 3 skupiny dle věku uchazeče:

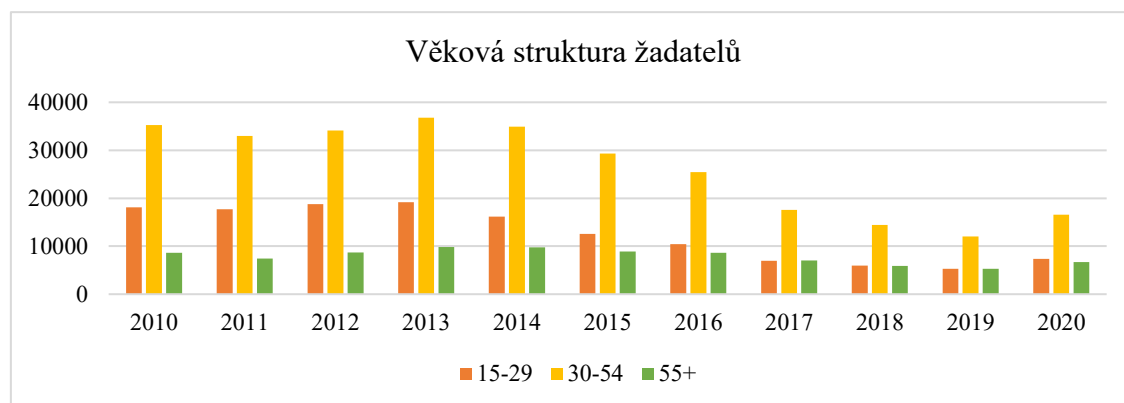
věková skupina 1: uchazeči ve věku 15–29 let

věková skupina 2: uchazeči ve věku 30–54 let

věková skupina 3: uchazeči ve věku 55 let a více

Jak lze předpokládat, dlouhodobě je nejvyšší zastoupení uchazečů o zaměstnání obsažen ve skupině 2. Avšak je zajímavé sledovat trend vyrovnání skupiny 1 a 3 v letech 2017 – 2020. Zatímco v období let 2010–2016 byl mezi skupinami 1 a 3 velký početní rozdíl. Tento trend může být způsoben tím, že lidé ve skupině 3 postupně odhází do důchodu a zároveň jsou více zaměstnáváni i osoby s menšími zkušenostmi a je větší zájem o absolventy škol. Pozitivní trend snížení počtu uchazečů lze sledovat v období od roku 2014 ve všech věkových skupinách. Nejmenší rozdíly v počtu uchazečů vykazuje věková skupina 3 tj. osoby 55+.

Graf 8 Struktura uchazečů o práci registrovaných na úřadů práce dle věku

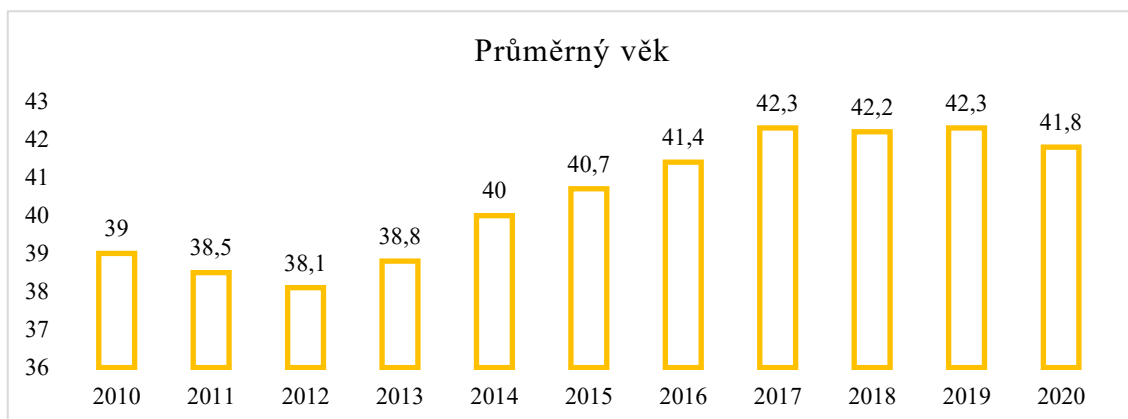

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Vývoj průměrného věku uchazečů o zaměstnání

Graf číslo 8 podává informace o průměrném věku uchazečů. Jak z grafu vyplývá, průměrný věk měl zpočátku sledovaného období mírně klesající charakter, ale od roku 2013 se tento trend obrátil a věkový průměr se zvyšuje až do roku 2020, kdy opět mírně klesl.

Graf 9 Průměrný věk uchazečů

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj délky evidence na úřadu práce

Pro potřeby vypracování bakalářské práce byly stanoveny 4 délky evidence.

délka 1: doba evidence na úřadu práce do 3 měsíců

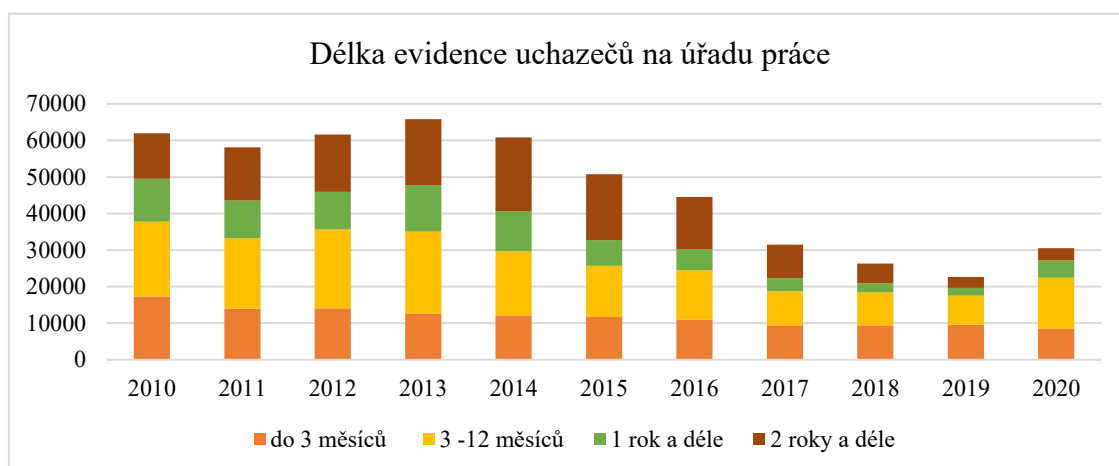
délka 2: doba evidence na úřadu práce v rozmezí 3 až 12 měsíců

délka 3: doba evidence na úřadu práce v rozmezí 1 až 2 let

délka 4: doba evidence na úřadu práce nad 2 roky

Z grafu je zřejmý nejen celkový pokles počtu uchazečů evidovaných na úřadech práce, tím se snižuje i celkový počet uchazečů ve všech délkách evidence, ale současně je zřejmý trend snižování počtu uchazečů v délce 4 tj. nad 2 roky, který je nejvíc zřetelný. Z toho vyplývá, že v Ústeckém kraji klesá dlouhodobá nezaměstnanost. Největší podíl uchazečů je nezaměstnaných po dobu od 3 měsíců do 1 roku.

Graf 10 Délka evidence uchazečů na úřadu práce

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

Tabulka 4 Průměrná délka evidence uchazečů na úřadu práce

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Průměrná délka evidence	596	645	651	702	785	846	840	839	678	506	463

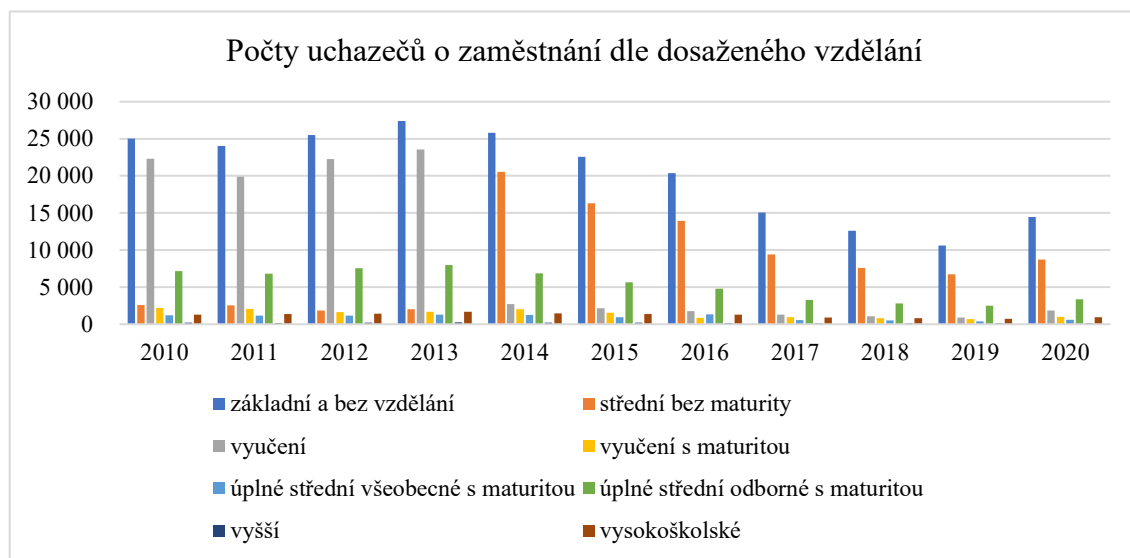
Zdroj: Vlastní zpracování dle MPSV

Předchozí tabulka uvádí hodnoty o průměrné délce evidence uchazečů o zaměstnání, registrovaných úřadem práce. Uvedené hodnoty jsou zaneseny ve dnech. Nejdelší doba evidence byla vypočtena za rok 2015, kdy průměrná doba evidence činila 846 dní, tj. 2 roky a 3 měsíce. Zatímco nejkratší v roce 2020 tj. 463 dní.

Vývoj počtu uchazečů dle dosažené úrovně vzdělání

Z dat shromážděných Ministerstvem práce a sociálních věcí je zřejmé, že nejvíce uchazečů o zaměstnání, za všechna sledovaná období, spadá do skupiny obyvatel, kteří jsou bez vzdělání nebo dosáhli základní úrovně vzdělání.

Graf 11 Vývoj počtu uchazečů dle dosaženého vzdělání

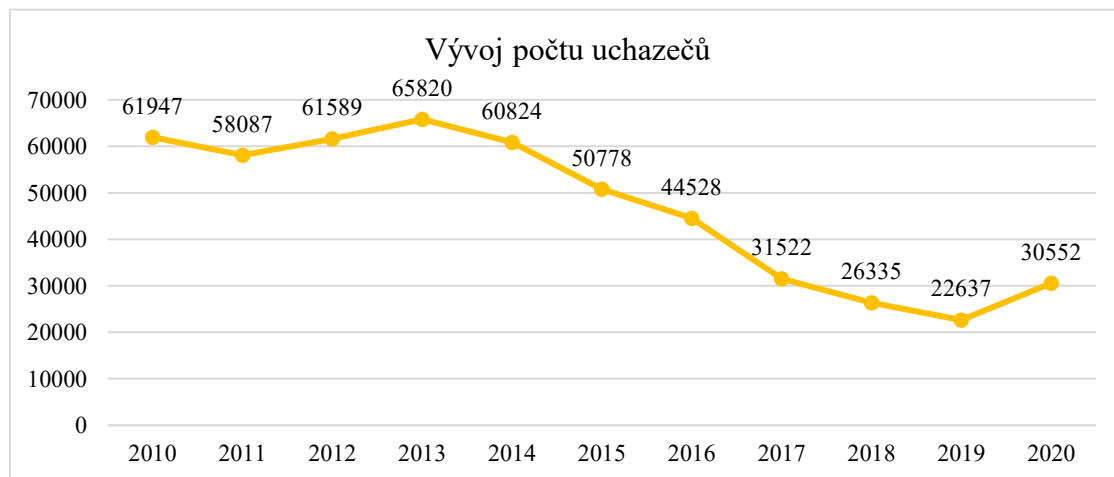

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

4.1.1 Vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji

Následující grafy se zaměřují na vývoj nezaměstnanosti v Ústeckém kraji v období let 2010–2020. Ve sledovaném období bylo evidováno nejvíce uchazečů v roce 2013, od tohoto roku počet uchazečů rapidně klesá až do roku 2020, kdy se počet začal opět mírně navyšovat. Data byla čerpána ze statistik Ministerstva práce a sociálních věcí.

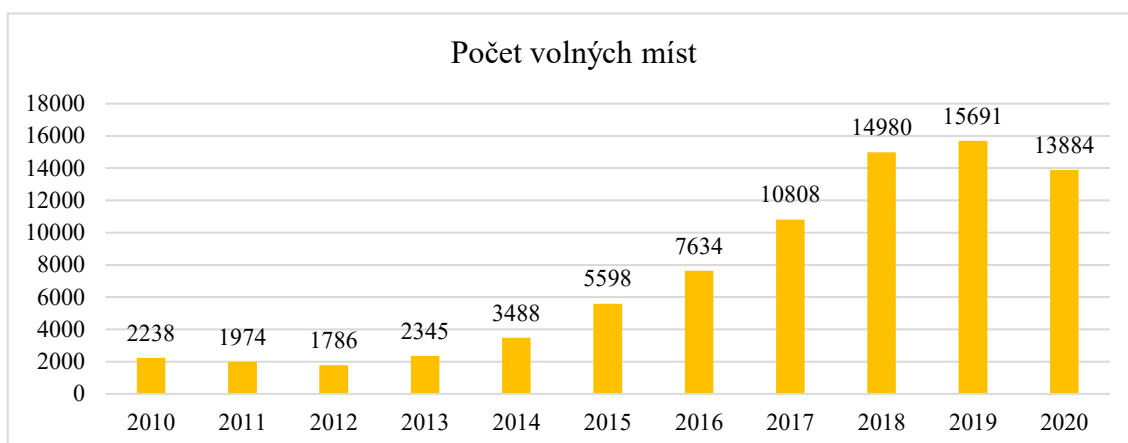
Graf 12 Vývoj počtu uchazečů registrovaných na úřadu práce

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

S počtem uchazečů evidovaných na úřadech práce je spojen i počet volných míst evidovaných úřadem práce. V tomto grafu můžeme sledovat od roku 2015 vysoký nárůst počtu volných míst. Nejvíce jich bylo v roce 2019 a proti roku 2010 se počet míst zvýšil na více jak sedminásobek.

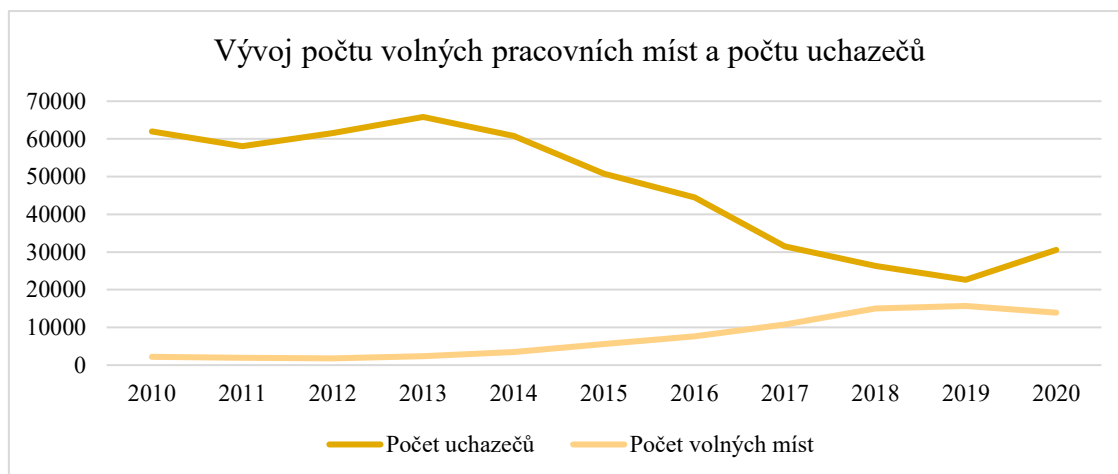
Graf 13 Vývoj počtu volných pracovních míst v Ústeckém kraji – období 2010–2020

Zdroj: vlastní zpracování dle dat MPSV

V souhrnném grafu, který spojuje oba výše uvedené počty, můžeme sledovat zvyšující se trend počtu volných míst, který je charakteristický svým pomalým tempem, ale i snižující trend počtu uchazečů, charakteristický rychlým tempem poklesu. V roce 2019 je zřejmé, že došlo k největšímu přiblížení uvedených hodnot, tj. vznikl nejmenší rozdíl. V tomto roce bylo nejméně uchazečů na největší počet volných míst. Poměr mezi těmito hodnotami byl 2,2 tzn., že na jedno volné místo připadalo 2,2 žadatele, zatímco v roce 2013, kdy byl největší počet uchazečů byl poměr na hodnotě 28, 06, což lze interpretovat tak, že jedno pracovní místo mohlo být obsazeno 28 uchazeči.

Graf 14 Souhrnný graf vývoje počtu volných pracovních míst a počtu uchazečů

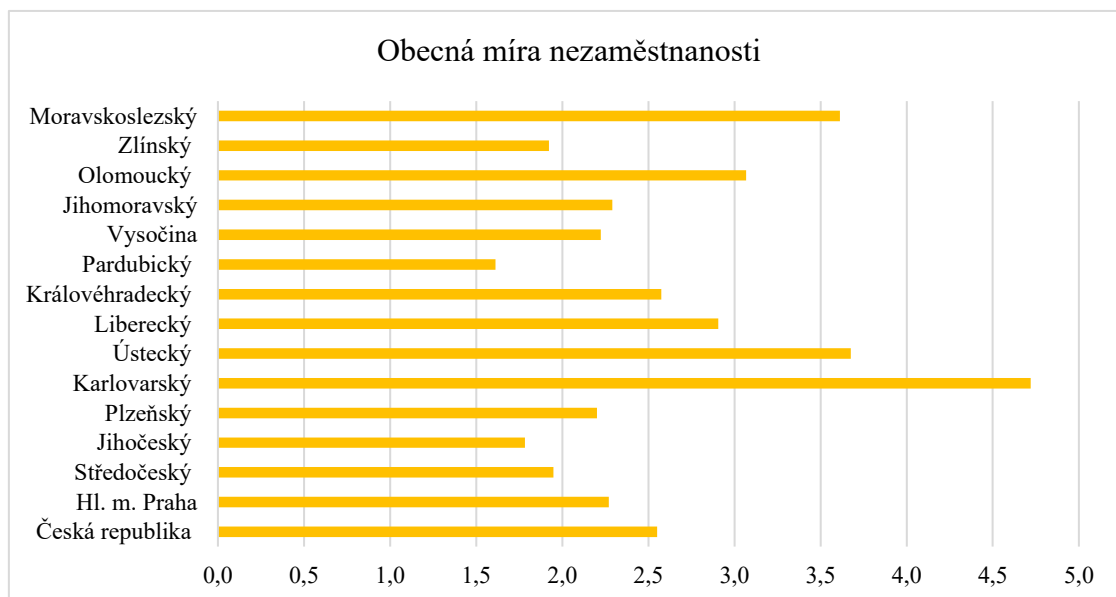
Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

4.2 Analýza nezaměstnanosti v České republice

Následující kapitola je zaměřena na analýzu nezaměstnanosti na území České republiky, aby bylo možné v další kapitole komparovat data získaná analýzami.

Z 1. grafu vyplývá, že nejnižších hodnot ukazatele obecná míry nezaměstnanosti nabývá kraj Pardubický a Jihočeský, zatímco nejvyšších hodnot nabývá kraj Karlovarský a právě Ústecký.

Graf 15 Obecná míra nezaměstnanosti v ČR k datu 31.12.2020

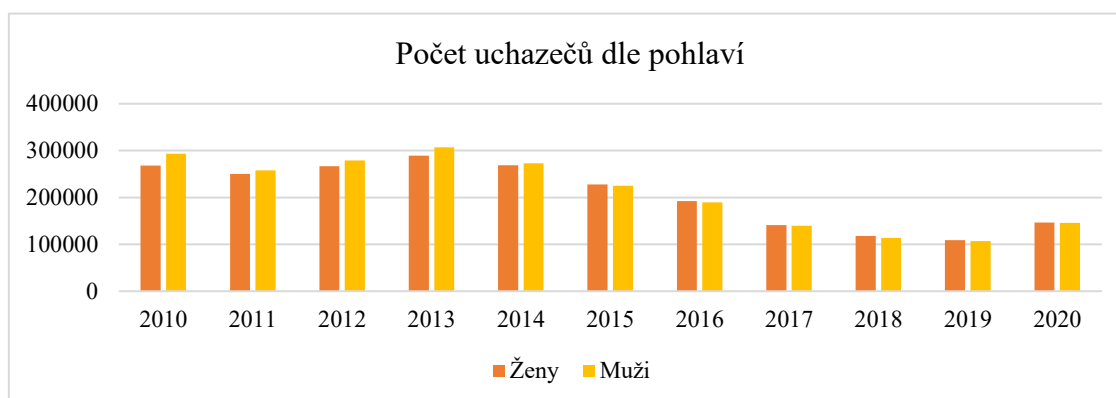

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Vývoj struktury uchazečů dle pohlaví

Počet uchazečů dle pohlaví je velmi vyrovnaný ve všech letech sledovaného období. Největší rozdíly byly vysledovány v roce 2010 a 2013, kdy hledalo práci o 25 151 mužů více než žen.

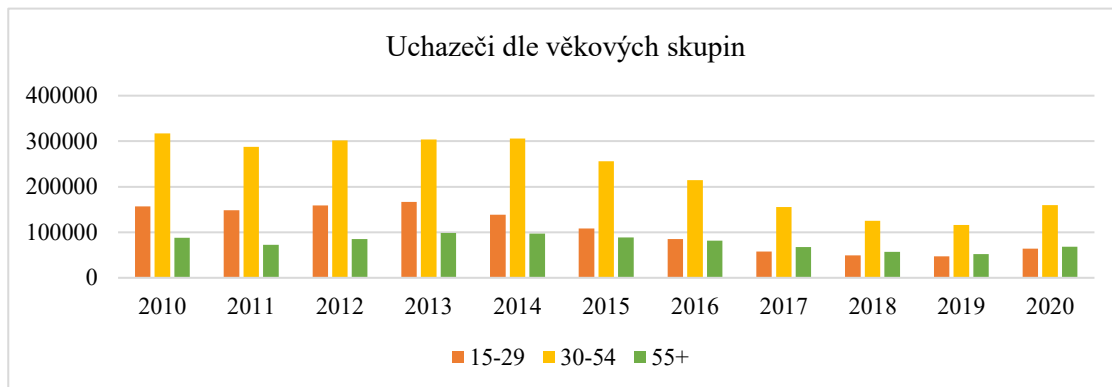
Graf 16 Počet uchazečů o zaměstnání a jejich zastoupení dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Vývoj počtu uchazečů dle věku

Graf 17 Uchazeči dle věkových skupin v období let 2010-2020

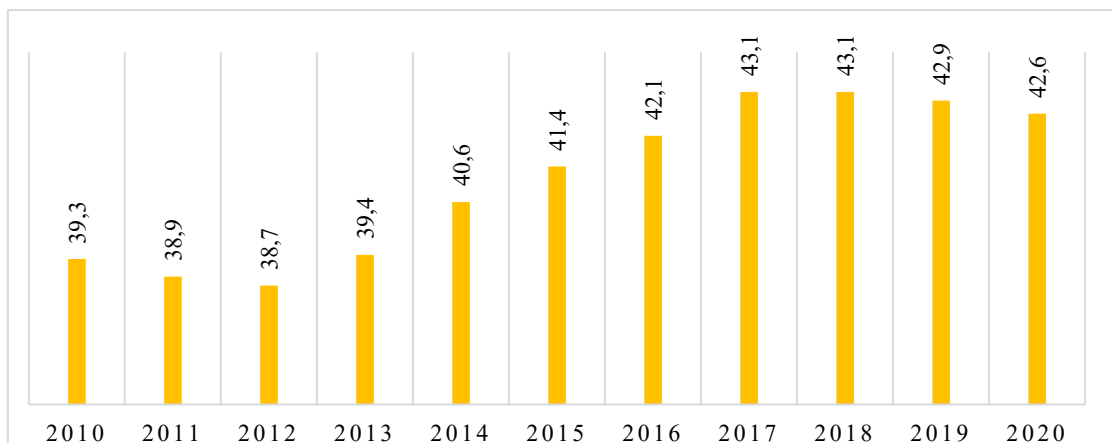

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Uchazeči byli rozdělení do 3 skupin dle věku, stejně jako v předchozí kapitole v rámci analýzy Ústeckého kraje. Jak lze očekávat nepočetnější skupinou je věková skupina osob ve věku od 30 do 54 let. Co však stojí v grafu za povšimnutí je ubývání uchazečů v 1. skupině a vyrovnaní počtu uchazečů v 1. a 3. skupině uchazečů.

Vývoj průměrného věku uchazečů o zaměstnání

Graf 18 Vývoj průměrného věku uchazečů o práci

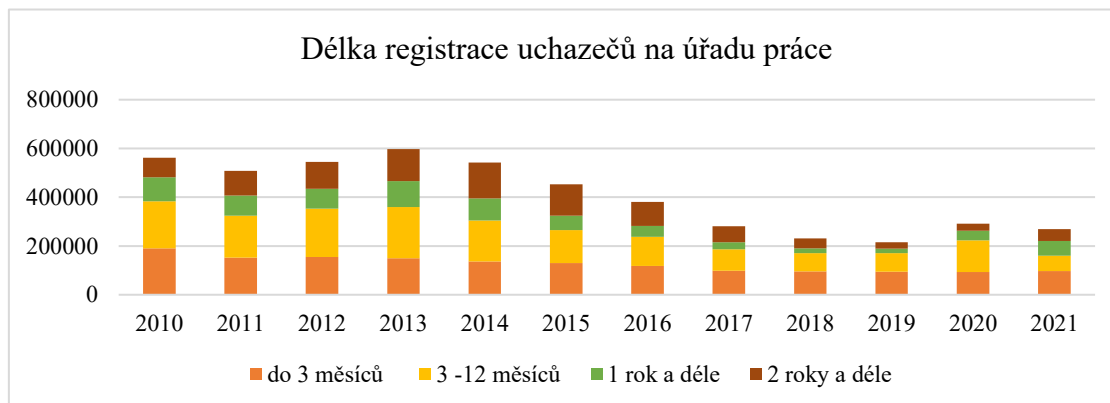

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Průměrný věk uchazečů se ve sledovaném období zvyšoval, v roce 2014 přesáhl hranici 40 ti roků, svého maxima dosáhl v roce 2017 a 2018, kdy byl průměrný věk uchazeče 43 let a 1 měsíc. Po roce 2018 začíná průměrný věk mírně klesat.

Vývoj délky evidence na úřadu práce

Graf 19 Délka registrace na úřadu práce v období let 2010-2020 na území ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

Stejně jako tomu bylo u grafu délky registrace uchazečů na území Ústeckého kraje, i zde jsou pro účely bakalářské práce stanoveny 4 délky registrace. Pro lepší orientaci je vložena přehledná tabulka s daty, ze kterých lze získat informace o nejvyšších, a naopak nejnižších počtech uchazečů registrovaných ve 4 skupinách délek registrace. Jak již bylo napsáno výše je i zde zřejmý klesající trend počtu uchazečů, nejpočetnější skupina je skupina 2. tj. v délce 3-12 měsíců. Největší rozdíly v počtech uchazečů zaznamenala skupina 1. tj. do 3 měsíců. V roce 2020 se oproti roku 2010 snížil počet o 97 652 uchazečů. V 2. a 3. skupině je rozdíl srovnatelný cca o 61 000 uchazečů a v poslední skupině o necelých 50 000.

Tabulka 5 Počty uchazečů rozdělených dle délky registrace na úřadu práce

Délka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
do 3 měsíců	190189	152103	154773	149499	136168	129421	117961	98800	96208	94024	92627
3-12 měsíců	192881	172218	198304	210353	168581	136142	119249	87208	74797	76680	130602
1 rok a déle	99160	82347	82070	106175	90688	58232	45253	29101	19613	18124	38834
2 roky a déle	79321	101783	110164	130806	146477	129323	98910	65411	40616	26704	29914

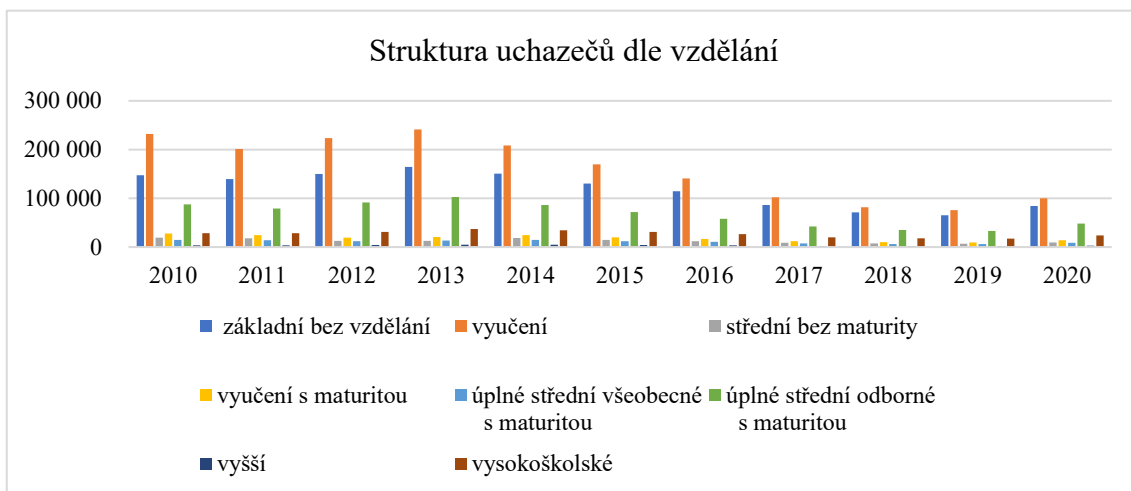
Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

Vývoj počtu uchazečů dle dosažené úrovně vzdělání

Následující graf znázorňuje vývoj struktury uchazečů dle dosažené úrovně vzdělání na území České republiky. Z grafu je patrné, že nejvíce uchazečů se vyskytuje ve skupině 2., tj. s vyučením. Nezanedbatelné počty uchazečů se nacházejí i mezi uchazeči s úplným středním odborným vzděláním s maturitou. Tak, jak lze sledovat v předchozích grafech klesající trend počtu nezaměstnaných, lze i v tomto grafu sledovat trend ubývání počtu uchazečů o zaměstnání, a to ve všech skupinách. Mírné zvýšení lze

pozorovat v roce 2020. Stejně jako tomu je v Ústeckém kraji nejvíce uchazečů čítají skupiny osob se základním vzděláním a s vyučením.

Graf 20 Struktura uchazečů registrovaných na úřadu práce, dle dosažené úrovně vzdělání v období 2010-2020

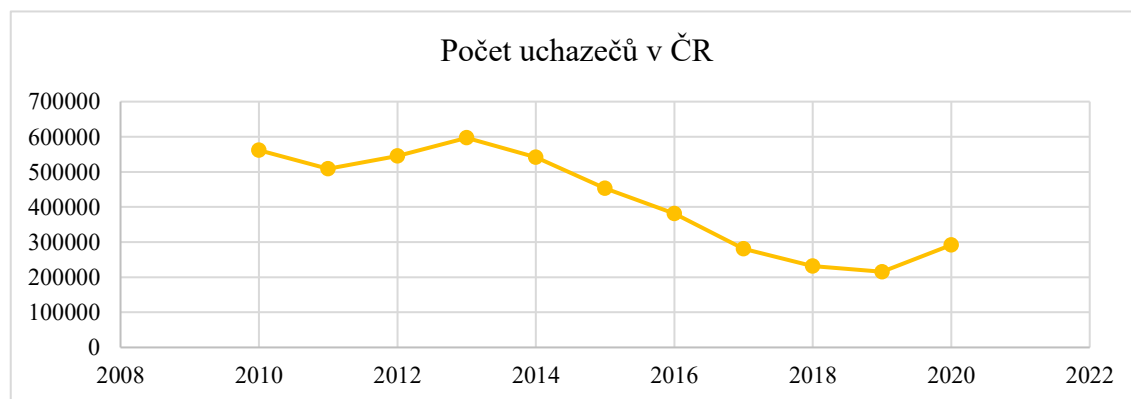

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

4.2.1 Vývoj

Stejně jako byl analyzován vývoj počtu uchazečů na území Ústeckého kraje, byl analyzován vývoj v celé České republice. Nejvíce uchazečů bylo registrováno v roce 2013, od tohoto roku začal počet prudce klesat až do roku 2020, kdy byl poprvé za 7 let zaznamenán vzrůstající počet uchazečů. Nejméně uchazečů ve sledovaném období bylo v roce 2019.

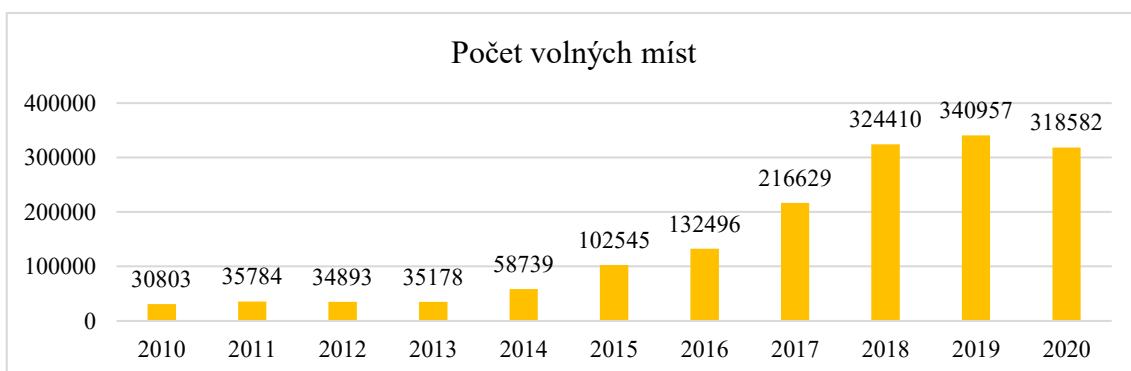
Graf 21 Vývoj počtu uchazečů v České republice

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

V letech 2010 až 2013 byl počet volných míst stabilní a pohyboval se okolo 30-35 tisíc. Od roku 2014 se počet začal rapidně zvyšovat, až do vrcholu, do roku 2019, kdy se počet uchazečů oproti roku 2010 zvýšil více jak 11krát. Za poslední sledovaný rok se počet uchazečů snížil o 22 375.

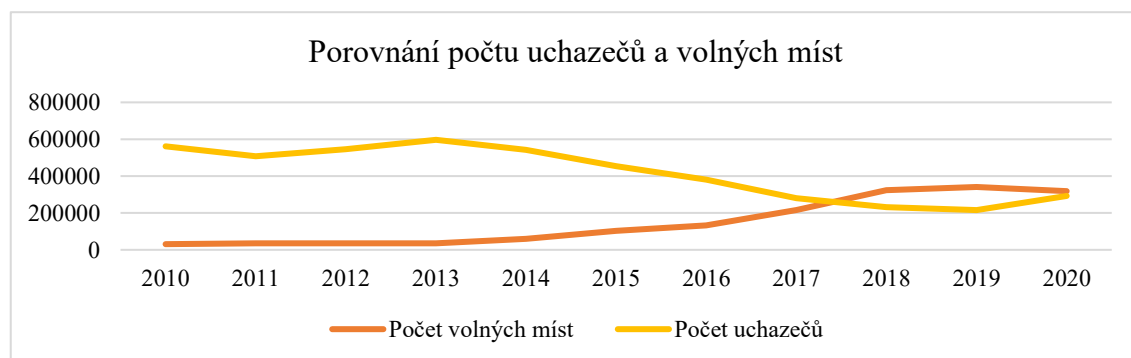
Graf 22 Vývoj počtu volných pracovních míst v České republice

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

Poslední graf dává dohromady data z předešlých 2. V roce 2017 došlo k jejich prolnutí, to znamená, že na trhu práce je větší poptávka po pracovní síle, než kolik ji společnost nabízí. Tento stav trval do roku 2019 a v roce 2020 se křivky opět přiblížily.

Graf 23 Porovnání počtu uchazečů a volných pracovních míst na území České republiky

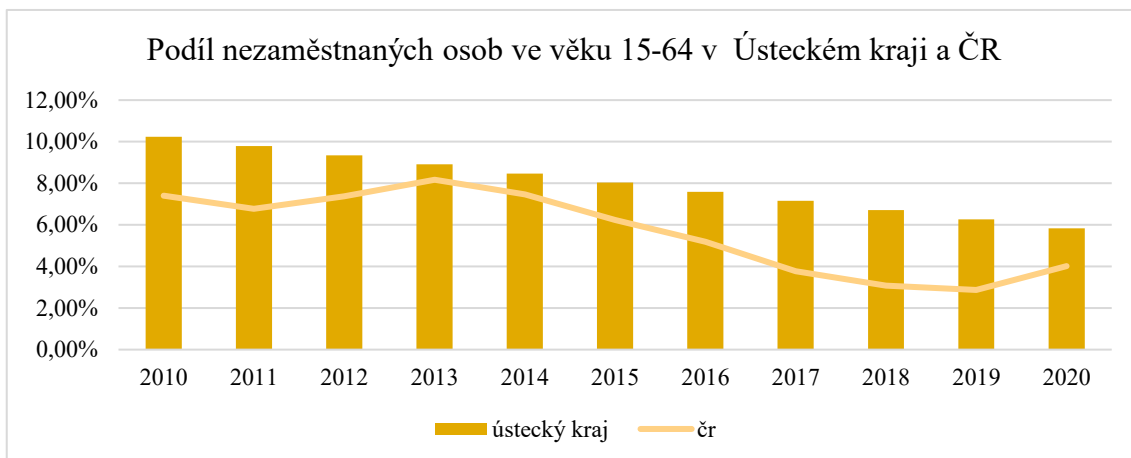
Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

4.3 Komparace nezaměstnanosti v České republice a Ústeckém kraji

Poslední podkapitola této bakalářské práce je věnována komparaci vybraných ukazatelů nezaměstnanosti v Ústeckém kraji s nezaměstnaností na území celé České republiky. Území budou mezi sebou komparovány na základě ukazatelů, které byly zanalyzovány v předešlých 2 kapitolách. Jsou jimi například podíl nezaměstnaných osob, počet uchazečů o zaměstnání nebo průměrný věk uchazečů.

V 1. grafu jsou zaneseny podíly nezaměstnaných osob ve věku 15-64 let na území ČR (spojnicový graf) a Ústeckého kraje (sloupcový graf), z nichž je patrný klesající trend podílu, avšak je rozdílné jejich tempo a celková výše. V letech 2013 a 2014, kdy nezaměstnanost v České republice dosahovala svého maxima, byla ve stejné úrovni jako v Ústeckém kraji, zatímco v době let 2017-2019, kdy byla nezaměstnanost na úrovni České republiky na minimálních hodnotách, dosahovala v Ústeckém kraji 2krát takových hodnot.

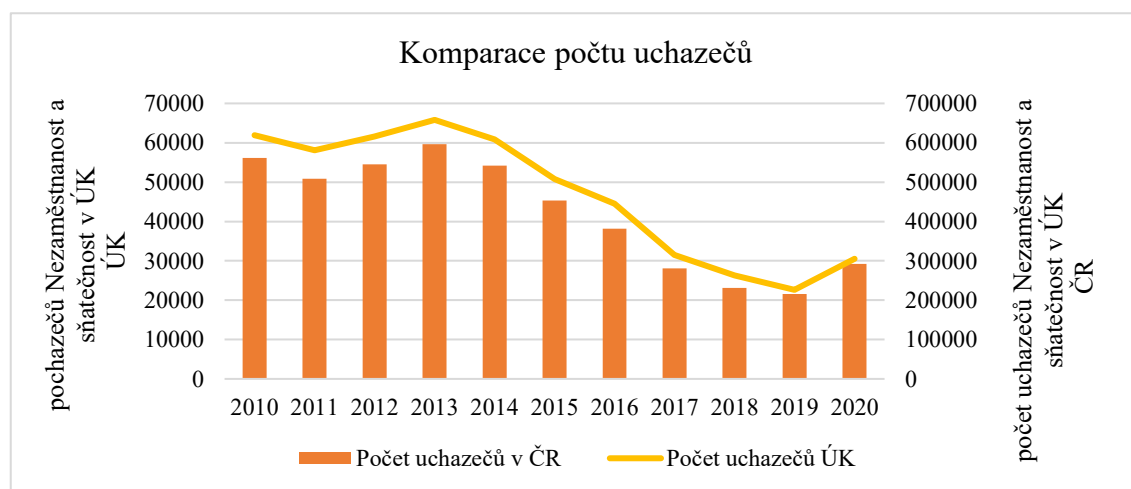
Graf 24 Vývoj podílu nezaměstnaných osob ve věku 15-64 let v ČR a Ústeckém kraji

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPSV

Graf číslo 25 komparuje vývoj počtu uchazečů o zaměstnání ve sledovaných územích. Spojnicový graf opět znázorňuje vývoj v Ústeckém kraji (dále jen „ÚK“) a sloupcový graf vývoj v České republice. Počet uchazečů v Ústeckém kraji kopíruje v poměru vývoj v České republice. Jejich vývoj je tedy identický.

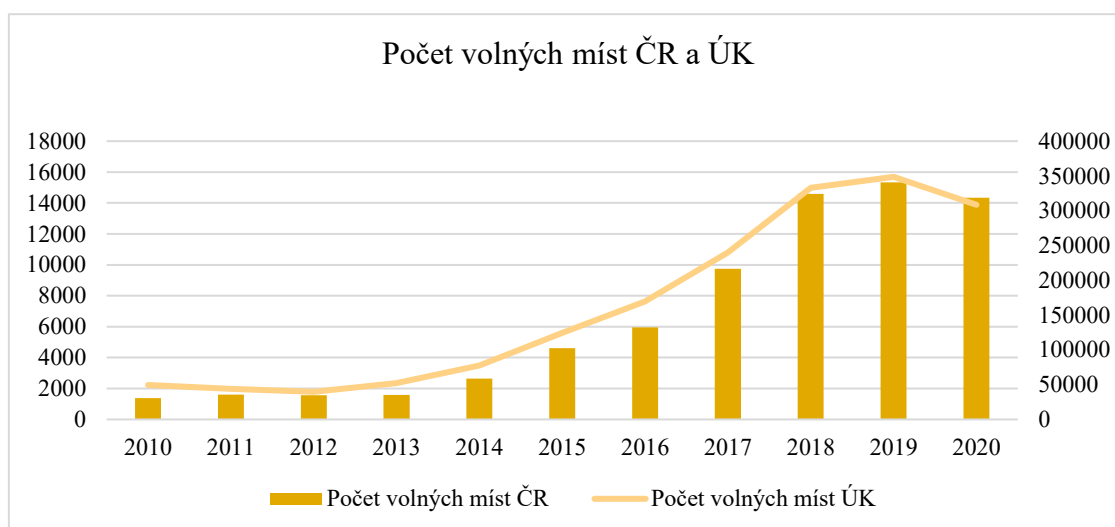
Graf 25 Komparace vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v ČR a Ústeckém kraji

Zdroj: Vlastní zpracování dle MPSV

Vývoj počtu volných míst registrovaných na úřadech práce ve sledovaném období let 2010 – 2020 je dle grafu číslo 26 identický, jejich nárůst o pokles v roce 2020. Pouze v letech 2015 a 2016 bylo rychlejší tempo růstu zaznamenáno v Ústeckém kraji. Navýšení počtu pracovních míst v Ústeckém kraji má na svědomí otevření nových průmyslových podniků jako byl například Nexen s.r.o. nebo firma vyrábějící dekorace (svíčky, vůně do auta) Yankee Candle.

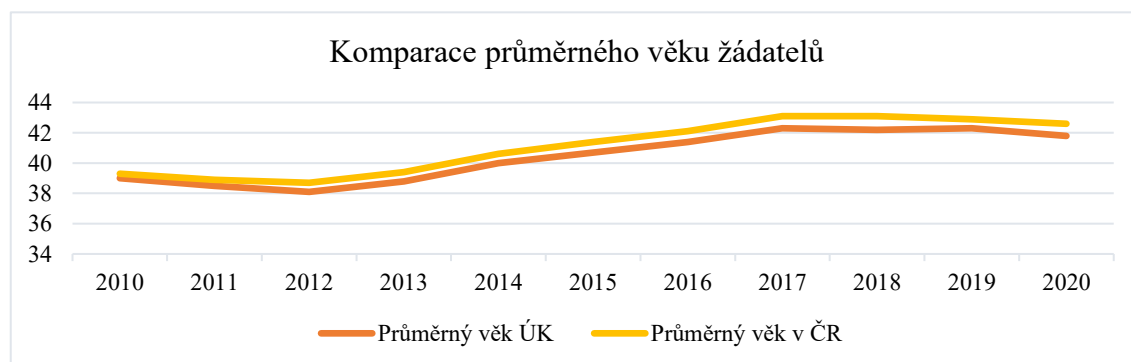
Graf 26 Komparace počtu volných míst v ČR a ÚK

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV

Co se týče průměrného věku uchazečů o zaměstnání, který je znázorněn v nadcházejícím grafu, křivka Ústeckého kraje se nachází mírně pod průměrem České republiky to znamená, že v Ústeckém kraji hledají zaměstnání mladší lidé. Výchozí věk v roce 2010 byl velmi podobný, lišil se pouze o 3 měsíce. Republikový průměr činil 39 let a 3 měsíce, zatímco průměr Ústeckém kraji byl 39 let. Vývoj průměrného věku je opět téměř identický.

Graf 27 Komparace průměrného věku uchazečů

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

V předchozích kapitolách byla dále analyzována nezaměstnanost dle dosažené úrovně vzdělání. Zatímco největší podíl uchazečů o zaměstnání v hodnotách za Českou republiku se nacházelo se základním vzděláním a vyučením, s nezanedbatelným počtem uchazečů s úplným středním odborným vzděláním s maturitou, na území Ústeckého kraje jich bylo v těchto skupinách nejvíce do roku 2013, od roku 2014 byl nezanedbatelný podíl uchazečů se středním vzděláním bez maturity. Porovnání dat uchazečů z pohledu věkové

struktury prokázalo, že největší podíl uchazečů je ve věkové skupině od 30 do 54 let a stejný je i trend vyrovnání počtu uchazečů ve skupinách 1. a 3. od roku 2017 do konce sledovaného období. Do roku 2017 čítal vyšší podíl uchazečů skupina 1., tj. do 30let věku. Vzhledem k délce evidence uchazečů na úřadech práce je z obou analýz patrný stejný poměr počtu uchazečů ve skupině 2. tj. doba registrace od 3 do 12 měsíců. V Ústeckém kraji byla však v letech 2010 až 2016 velmi vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob, tj. déle jak 2 roky. V tomto období je poměr uchazečů z Ústeckého kraje, v této délce evidence, o 5-7 % větší, než je tomu v poměrech České republiky⁸

⁸ Viz výpočet v příloze č. 1

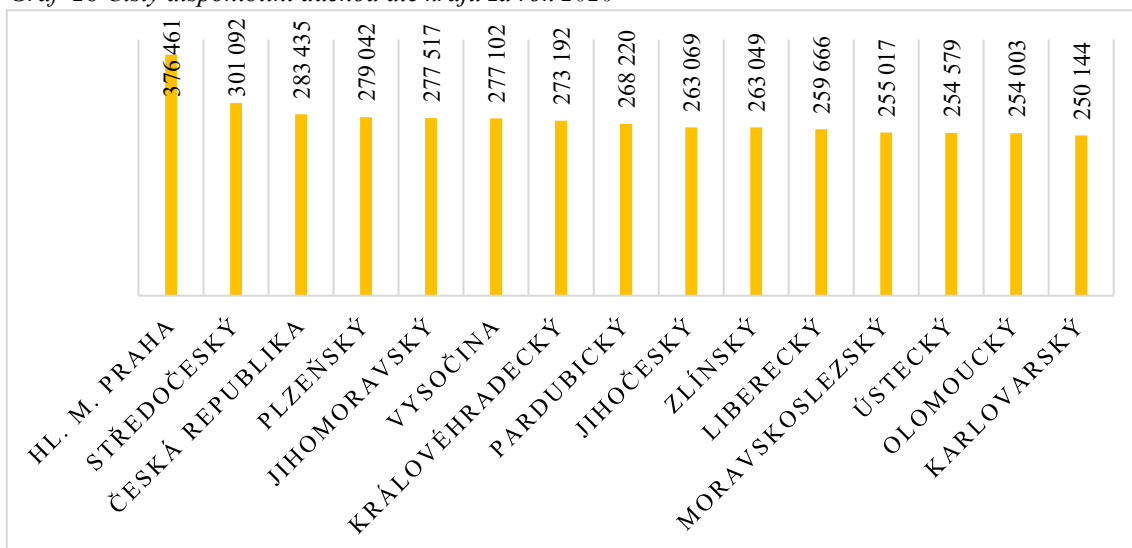
5 Výsledky analýzy a komparace

Obsahem těchto následujících kapitol je zhodnocení ekonomických a sociálních dopadů nezaměstnanosti Ústeckého kraje v porovnání s hodnotami uváděných za celou Českou republiku. Tyto data byly shromážděny a analyzovány v kapitole 3 této bakalářské práce.

5.1 Ekonomické dopady nezaměstnanosti v Ústeckém kraji

Prvním ekonomickým ukazatelem, který byl v bakalářské práci analyzován byl čistý disponibilní důchod domácností (dále jen „ČDDD“). Jak již bylo popsáno výše, tento ukazatel udává reálnou výši objemu peněz, za kterou jsou obyvatelé schopni nakupovat, tedy s kolika penězi reálně disponují. Mezi nezaměstnaností a ČDDD existuje negativní vztah, tzn. v případě vyšší nezaměstnanosti, je důsledkem nižší objem peněz a dochází k nižší poptávce po zboží. V následující grafu jsou porovnávány hodnoty za rok 2020 a jsou seřazeny od nejvyšší po nejnižší hodnoty. Ústecký kraj se nachází na 3. místě od konce, za ním je už jen Olomoucký a Karlovarský kraj, to jsou kraje, které se dlouhodobě potýkají s nejvyšším podílem nezaměstnanosti v rámci České republiky.

Graf 28 Čistý disponibilní důchod dle krajů za rok 2020

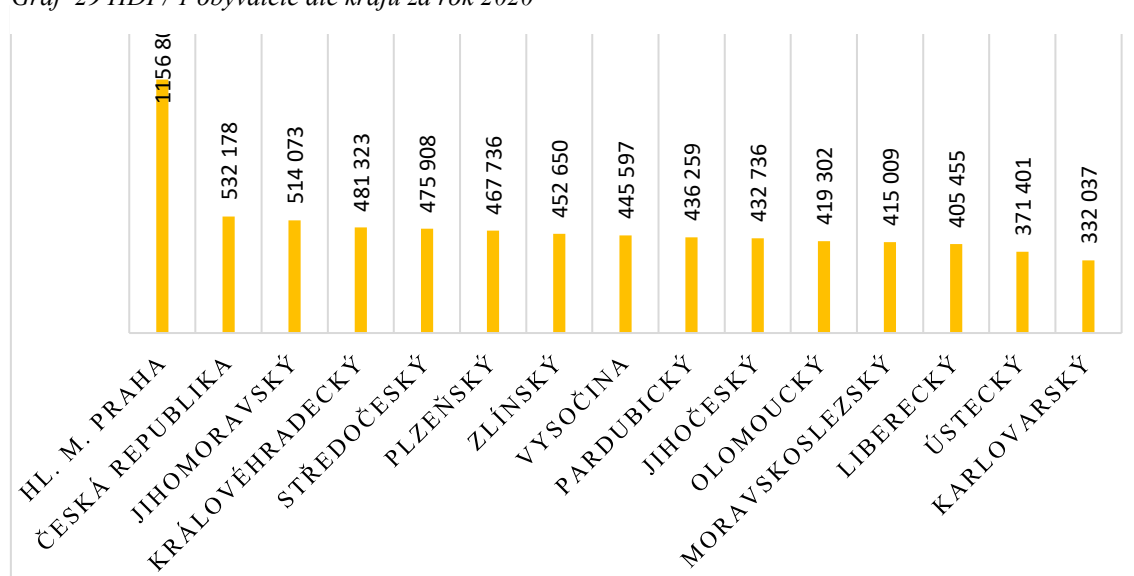

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Dalším ukazatelem, který byl zpracován v kapitole číslo 3 byl hrubý domácí produkt (dále jen „HDP“), pro potřeby bakalářské práce přepočteny na hodnoty, připadající na 1 obyvatele. Vztah mezi nezaměstnaností HDP popisuje např. Okunův zákon. Je tedy zřejmé, že mezi těmito 2 ukazateli jistý vztah existuje, jedná se opět o negativní vztah, stejně tak, jak tomu bylo u ČDDD tzn. pokud klesá nezaměstnanost, zvyšuje se HDP a naopak. Nejvyšší hodnoty dosahuje Hlavní město Praha, dokonce vyšší, než je průměr

pro Českou republiku, a to více jak 2krát takový. Ústecký kraj se opět nachází na předposledním místě, před krajem Karlovarským.

Graf 29 HDP/1 obyvatele dle krajů za rok 2020

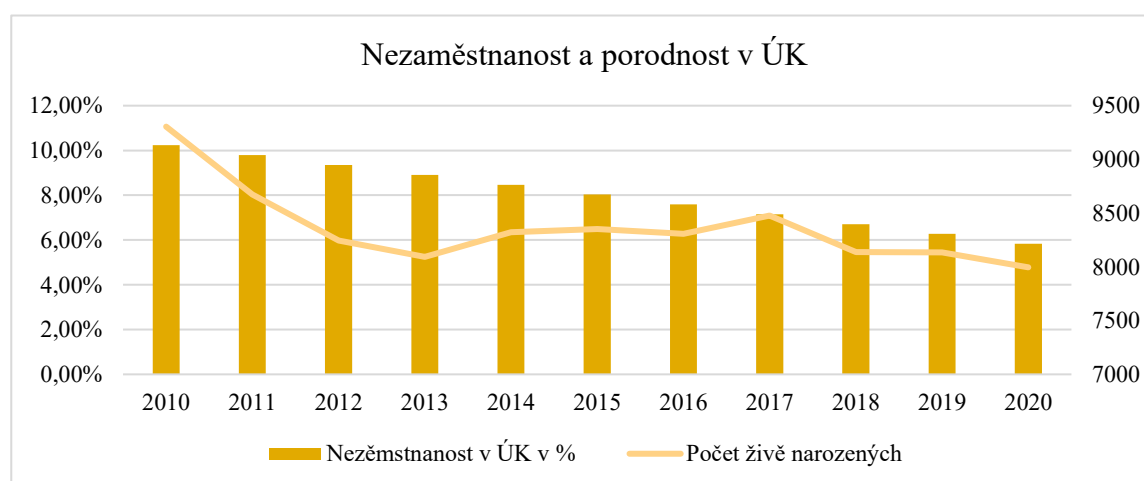

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

5.2 Sociální dopady nezaměstnanosti v Ústeckém kraji

Sociální dopady byly zkoumány z hlediska počtu živě narozených dětí (porodnosti) a počtu uzavřených a rozvedených manželství. Odborníci se shodují, že mezi těmito ukazateli opět vzniká negativní vztah, tedy čím větší nezaměstnanost, tím méně dětí se bude rodit. Toto tvrzení podporuje i následující graf, ve kterém je zanesen vývoj nezaměstnanosti (v %) v Ústeckém kraji a vývoj porodnosti.

Graf 30 Nezaměstnanost a porodnost v Ústeckém kraji

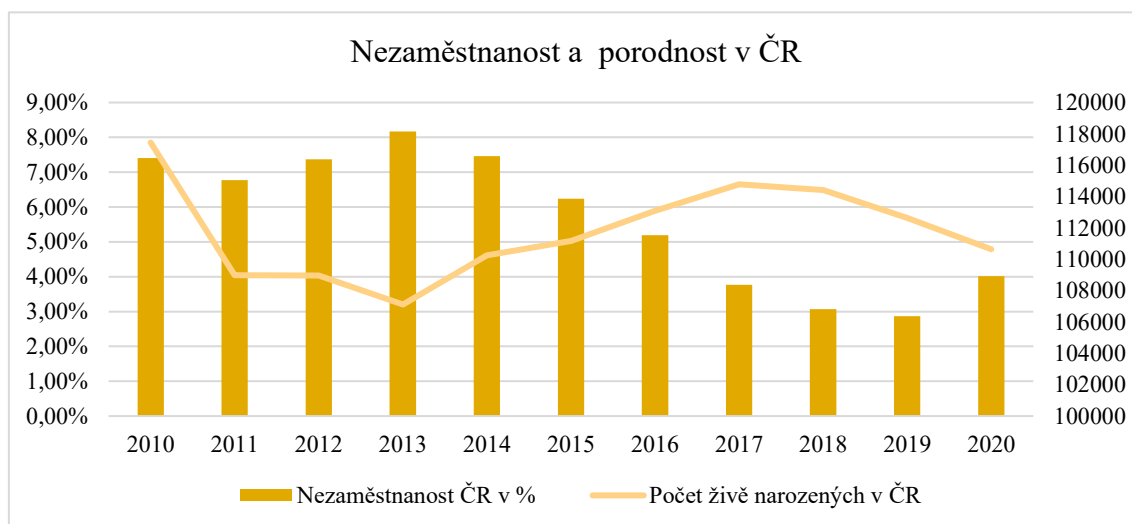

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Jak je vidět, v letech 2010 až 2013, kdy je nezaměstnanost v Ústeckém kraji nejvyšší, klesal počet živě narozených dětí, zatímco když se nezaměstnanost snižovala, rostl počet dětí.

Až opět v „pandemickém roce“ 2020 začala nezaměstnanost růst a klesat i počet narozených dětí. Pro srovnání byl vytvořen stejný graf s daty na úrovni České republiky, z něj je zřejmý výraznější rozdíl to znamená, že nezaměstnanost na státní úrovni ovlivňuje porodnost významněji, než je tomu v Ústeckém kraji.

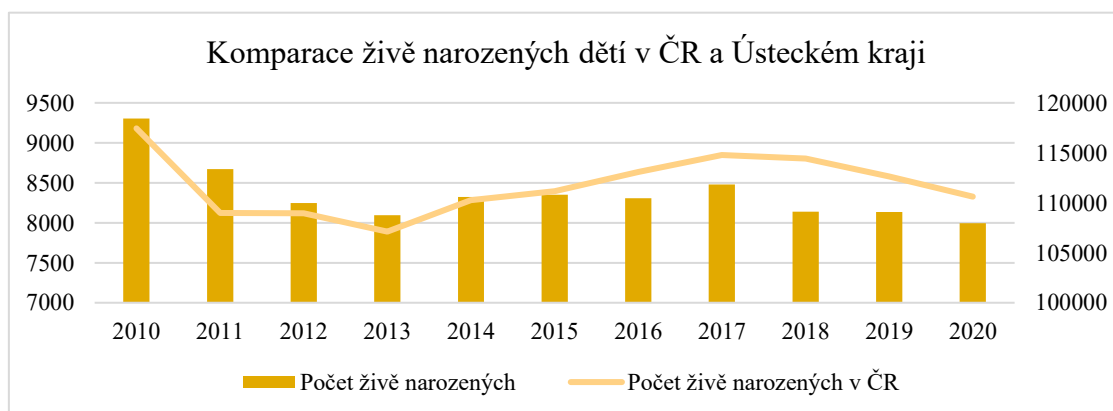
Graf 31 Nezaměstnanost a porodnost v České republice

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Křivky v následujícím grafu znázorňují poměrný vývoj počtu živě narozených dětí v Ústeckém kraji (sloupčový graf) a v České republice (spojnicový graf). Z grafu je zřejmé, že průměrný vývoj počtu narozených dětí v České republice je od roku 2015 vyšší, než je tomu v Ústeckém kraji. Do roku 2015 tomu však bylo obráceně.

Graf 32 Komparace počtu živě narozených dětí v ČR a Ústeckém kraji

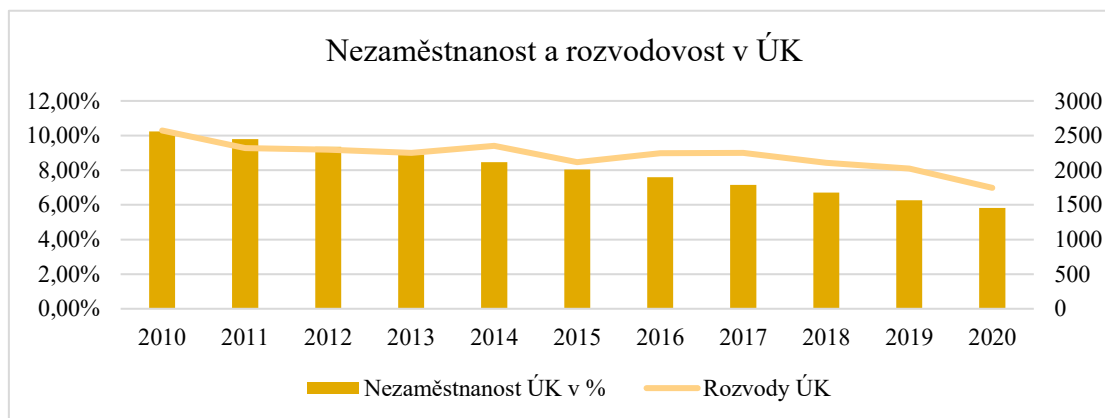

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Posledními porovnávanými ukazateli byla sňatečnost a rozvodovost, zkoumáno bylo, zda existuje vztah mezi nezaměstnaností a výše zmíněnými ukazateli, a to jak na úrovni Ústeckého kraje tak České republiky. Z grafu je zřejmé, že nelze potvrdit vztah mezi

vyšším procentem nezaměstnanosti a vyšší rozvodovostí, a to jak na úrovni krajské (graf 33), tak státní (příloha 2).

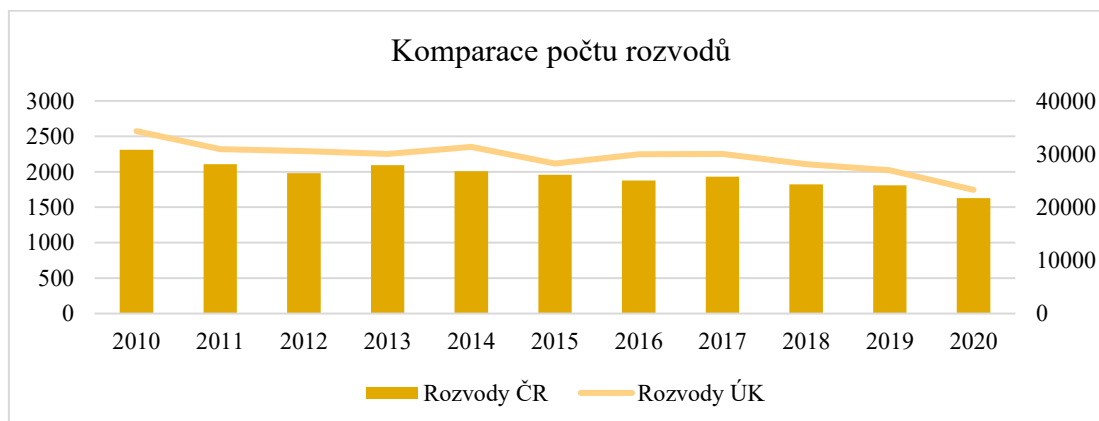
Graf 33 Nezaměstnanost a rozvodovost v Ústecké kraji

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Z grafu číslo 34 je patrné, že počet rozvodů v Ústeckém kraji je vyšší, než je poměr rozvodů na úrovni České republiky.

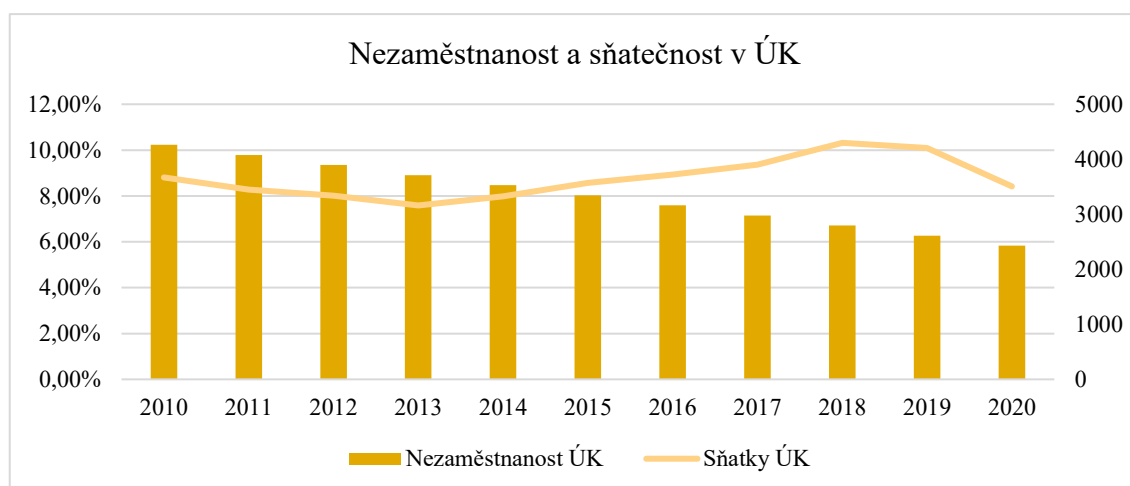
Graf 34 komparace počtu rozvedených manželství ve sledovaném období

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

V případě ukazatele sňatečnosti byl potvrzen od roku 2015 pozitivní vztah mezi nezaměstnaností a počtem uzavřených manželství. To znamená, že čím nižší byla průběhu let 2015 až 2019 nižší nezaměstnanost, tím víc rostl počet uzavřených sňatků. Výjimkou se stal „pandemický rok“ 2020, kdy došlo k prudkému poklesu, avšak tento pokles můžeme přičítat hlavně koronavirovým opatřením, kdy nebylo umožněno setkávání většího počtu osob, bylo povinné nošení roušek a dále byly uzavřeny restaurační zařízení. Toto tvrzení je podpořeno znázorněním dat v následujícím grafu číslo 35. Jak ovlivňuje nezaměstnanost sňatečnost na státní úrovni je znázorněno v příloze 3, kde je zřejmý mnohem výraznější vliv snížení nezaměstnanosti.

Graf 35 Nezaměstnanost a sňatečnost v ÚK

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

Když byl porovnán vývoj počtu sňatků na území obou sledovaných území, byl shledán stejný trend v růstu i poklesu za sledovaná období (viz příloha 4), vývoj počtu sňatků je tedy shodný jak na krajské, tak celorepublikové úrovni.

5.3 Návrhy a doporučení

Na základě analýz a poznatků z nich zjištěných je možné stanovit určité návrhy nebo zlepšení přístupů a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, které byly podrobně rozebrány v teoretické části bakalářské práce a popřípadě doporučení na snížení dopadů nezaměstnanosti, tj. pasivní politiky.

Pokud se tedy zaměříme na doporučení snižující dopady nezaměstnanosti, tedy na podpory (dávky) v nezaměstnanosti možností by bylo snížení výše této podpory. V České republice je vypláceno první dva měsíce registrace na úřadu práce 65 % průměrného čistého měsíčního výdělku, kterého uchazeč dosahoval ve svém posledním zaměstnání, další 2 měsíce klesá na 50 % a další měsíce na 45 %. Pokud však uchazeč neodpracoval stanovenou dobu, anebo nevydělal takovou míru, aby neodváděl příspěvek do důchodové pojištění, vypočítává se podpora z průměrné mzdy, která je dosahována v národním hospodářství. V roce 2019 činila maximální výše podpory v nezaměstnanosti 18 111 Kč. Pokud tedy bude výše podpory stanovena v takové výši, že pro některé osoby bude výhodnější nepracovat, nebudou tito lidé aktivně vyhledávat zaměstnání. Řešením by teda mohlo být nastavit výši podpor tak, aby byli lidé stimulováni práci vyhledávat.

Z analýzy nezaměstnanosti dle pohlaví vyplynulo, že v Ústeckém kraji hledalo zaměstnání více žen než mužů, tento trend může být způsoben tím, že ženy ve většině

případů odcházejí na rodičovskou dovolenou a po jejich skončení se stále starají o své děti, se kterými musejí docházet k lékaři, často čerpají volno na ošetřování člena rodiny. Zaměstnávání žen je z pohledu zaměstnavatele složitější. Řešením by mohlo být vytvoření sdílených míst nebo umožnit zkrácené úvazky.

Komplexní podporou území, investic do infrastruktury, kultury, vzdělávání, investic do vědy a výzkumu, by bylo možné stimulovat celou ekonomiku Ústeckého kraje a napomoci tak obecně ekonomickému růstu celého území Ústeckého kraje.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat problematiku nezaměstnanosti ve sledovaném období let 2010 až 2020 na území Ústeckého kraje, dále provést její komparaci na úrovni České republiky a analyzovat její dopady, a to za pomoci sekundární a komparativní analýzy dat. V 1. části práce byla popsána teoretická východiska tohoto tématu. Na základě toho mohlo být přistoupeno k vypracování dalším částem práce. Důležitou částí práce, aby bylo možné správně pochopit výsledky provedených analýz, byla obecná charakteristika Ústeckého kraje z pohledu ekonomického, demografického a sociálního.

Z analýz Ústeckého kraje můžeme konstatovat, že okresem, který v rámci toho území vykazuje nejvyšší nezaměstnanost je Chomutov a Most, ve struktuře žadatelů o práci převažují od roku 2015 ženy. Nejpočetnější skupinou uchazečů z pohledu věku jsou osoby ve věku 30-54 let, to je předvídatelný výsledek, ovšem za zmínku stojí informace o vyrovnání skupiny osob do 30 let věku a skupiny osob nad 55 let, a to v posledních 4 letech sledovaného období. Z toho lze vyvodit, že podniky zaměstnávají více absolventů a mladých lidí bez praxe. Dále můžeme konstatovat, že dochází ke snižování dlouhodobé nezaměstnanosti a celkově délky evidence uchazečů na úřadech práce. Trend klesající nezaměstnanosti na úrovni České republiky se promítl i do Ústeckého kraje, kdy podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–64 let byl v roce 2020 4,02 % (ČR) a 5,83 % (ÚK). Autoři odborné literatury se shodují, že v reálném prostředí není možné dosáhnout nulové nezaměstnanosti. Je však podstatné snažit se dosáhnout co nejnižších hodnot a dostatečně podporovat osoby, které práci aktivně hledají, ale z objektivních důvodů najít nemohou. Křivky v grafu číslo 14 popisující vývoj počtu volných pracovních míst a počtu se k sobě nejvíce přiblížily v roce 2019, na úrovni České republiky se dokonce protnuly, to znamená, že bylo více míst než uchazečů o zaměstnání, tudíž všichni uchazeči, kteří chtěli, práci najít mohli.

Na otázku, jaké dopady má nezaměstnanost na území bylo odpovězeno z pohledů ekonomického a sociálního. Ústecký kraj se nachází v sestaveném žebříčku dle procentuální výše nezaměstnanosti na posledních příčkách, stejně jako ve výši čistého disponibilního důchodu domácnosti a hrubého domácího produktu přepočtu na jednoho obyvatele, z toho je zřejmé, že nezaměstnanost je významným ovlivňujícím faktorem. Sociální dopady byly zkoumány z hlediska porodnosti, kdy byl potvrzen negativní vztah

mezi těmito 2 ukazateli. Čím vyšší byla nezaměstnanost, tím nižší byla porodnost. U ukazatele rozvodovosti se nepodařilo prokázat žádný vztah, zatímco u sňatečnosti se ukázalo, že zde existuje pozitivní vztah, čím nižší nezaměstnanost, tím byl vyšší počet uzavřených manželství. V závěru této kapitoly byly navrženy doporučení ke snížení nezaměstnanosti a jejích dopadů.

Problematika nezaměstnanosti je velmi složitá a její řešení musí být komplexní, a to jak na úrovni celostátní, tak i krajské, neboť tento problém je ovlivňován hned několika faktory. Ústecký kraj má z hlediska logistiky velmi výhodnou polohu, hlavně díky jeho vzdálenosti od Německa. Využití tohoto dopravního uzlu by mohlo poskytovat kraji velkou výhodu.

7 Seznam použitých zdrojů

Literatura:

1. *Analýza nákladů veřejných rozpočtů na středního nezaměstnaného*. Studie v rámci projektu Tematická síť pro rozvoj sociální ekonomiky, ČADIL, Jan, 2011.
2. BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERA a Dana STARÁ, 2014. *Makroekonomie - teorie a praxe*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.
3. BROŽOVÁ, Dagmar, 2018. *Kapitoly z moderní ekonomie trhů práce*. Praha: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-719-4.
4. BROŽOVÁ, Dagmar, 2003, *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické Nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-16-4.
5. BUCHTOVÁ, Božena, 2002. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-9006-8.
6. BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ, 2013. *Nezaměstnanost*. 2. přepracované vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.
7. JÍROVÁ, Hana, 2002. *Deformace na českém trhu práce*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2002.
8. JÍROVÁ, Hana, 1999. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. ISBN 8070796359.
9. KUCHAR, Pavel a Ladislav VASKA, 2013. *Regional Apects of Unemployment in the Czech Republic*. Ústí nad Labem : Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2013. ISBN 978-80-7414-674-9.
10. MAREŠ, Petr, 2002. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha : Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-08-3.
11. NÁVRATOVÁ, Jana a Roman VAŠEK, 2015. *Proměny trhu práce*. 1. Praha : Centrum rozvojových aktivit Unie zaměstnavatelských svazů ČR, 2015. Tematická síť pro uplatnitelnost umělců z oblasti Performing arts. ISBN 978-80-905248-7-3.
12. PAVELKA, Tomáš, 2010. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2010. ISBN 978-80-86730-55-4.

13. *Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030*, Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020.
14. *Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030*, Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020.
15. *Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020*. místo neznámé : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2014.

Internetové zdroje:

16. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-07-02]. Dostupné z: www.czso.cz
17. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2022-07-02]. Dostupné z: www.mpsv.cz
18. *Úřad práce* [online]. [cit. 2022-07-02]. Dostupné z: www.uradprace.cz

Zákony:

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Zákon č. 461/2020 Sb., zákon o kompenzačním bonusu

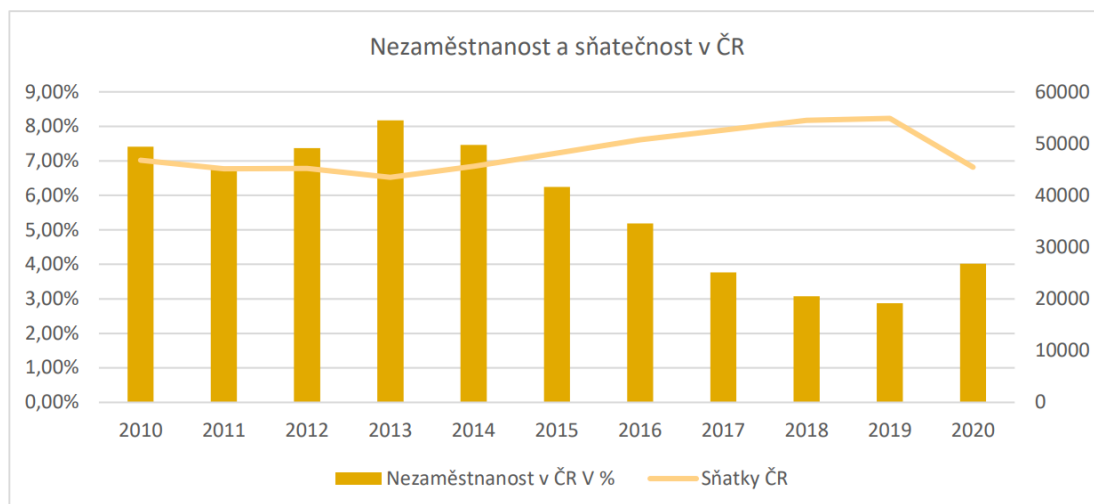
8 Přílohy

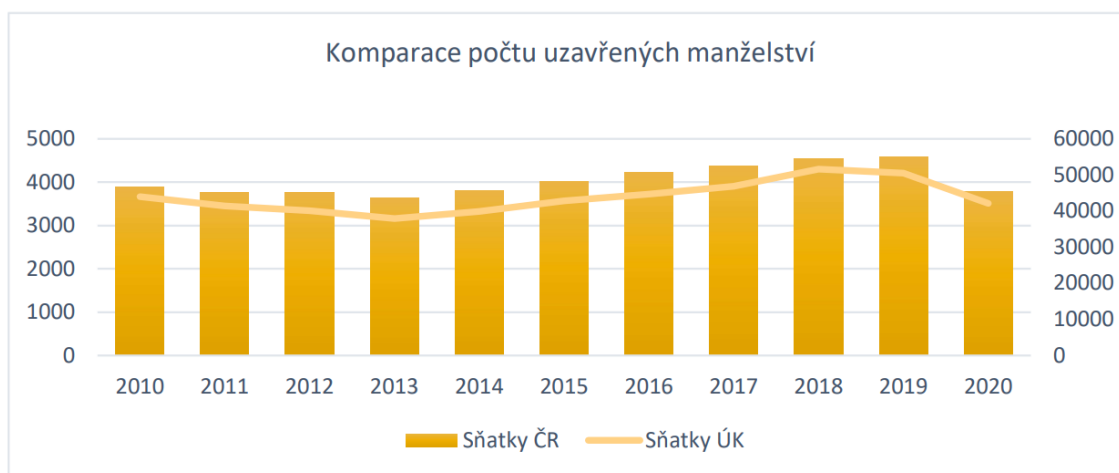
Příloha 1 Výpočet zastoupení ve skupině 3 na území Ústeckého kraj a České republiky.

Příloha 2 Graf nezaměstnanosti a sňatečnosti na úrovni České republiky

Příloha 3 Komparace počtu uzavřených manželství

	Ústecký kraj	Česká republika
2010 Celkový počet uchazečů	61947	561551
Počet uchazečů v délce 2 roky a déle	12461	79321
	0,201156 x 100	0,141253 x 100
	20%	14%
2011 Celkový počet uchazečů	58087	508451
Počet uchazečů v délce 2 roky a déle	14490	101783
	0,249453 x 100	0,200183 x 100
	25%	20%
2012 Celkový počet uchazečů	61589	545311
Počet uchazečů v délce 2 roky a déle	15636	110164
	0,253877 x 100	0,20202 x 100
	25%	20%
2013 Celkový počet uchazečů	65820	596833
Počet uchazečů v délce 2 roky a déle	22382	130806
	0,340049 x 100	0,219167 x 100
	27%	22%
2014 Celkový počet uchazečů	60824	541914
Počet uchazečů v délce 2 roky a déle	20123	146477
	0,33084 x 100	0,270296 x 100
	33%	27%
2015 Celkový počet uchazečů	50788	453118
Počet uchazečů v délce 2 roky a déle	18063	129323
	0,355655 x 100	0,285407 x 100
	35%	28%
2016 Celkový počet uchazečů	44528	381373
Počet uchazečů v délce 2 roky a déle	14249	98910
	0,320001 x 100	0,259352 x 100
	27%	26%

Seznam obrázků:

Obrázek 1 Vymezení skupin ve věku ekonomické aktivity	12
Obrázek 2 Území Ústeckého kraje včetně okresů	25
Obrázek 3 Podíl nezaměstnaných osob dle okresů ke dni 31. 12. 2020.....	34

Seznam tabulek:

Tabulka 1 Počet obyvatel v jednotlivých okresech	26
Tabulka 2 Vývoj ČDDD na 1 obyvatele v letech 2010–2020	29
Tabulka 3 Vývoj HDP/ obyvatele v období let 2010-2020	30
Tabulka 4 Průměrná délka evidence uchazečů na úřadu práce	38
Tabulka 5 Počty uchazečů rozdělených dle délky registrace na úřadu práce.....	43

Seznam grafů:

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v letech 2010-2020	26
Graf 2 Počet sňatků v letech 2010–2020	27
Graf 3 Počet rozvodů v letech 2010-2020	27
Graf 4 Vývoj počtu živě narozených dětí v období let 2010-2020	28
Graf 5 Nezaměstnanost dle okresů ke dni 31.12.2020	35
Graf 6 Vývoj počtu uchazečů evidovaných na úřadu práce dle okresů.....	35
Graf 7 Struktura uchazečů o práci registrovaných na úřadů práce dle pohlaví.....	36

Graf 8 Struktura uchazečů o práci registrovaných na úřadu práce dle věku	36
Graf 9 Průměrný věk uchazečů	37
Graf 10 Délka evidence uchazečů na úřadu práce.....	38
Graf 11 Vývoj počtu uchazečů dle vzdělanosti	39
Graf 12 Vývoj počtu uchazečů registrovaných na úřadu práce.....	39
Graf 13 Vývoj počtu volných pracovních míst v Ústeckém kraji – období 2010–2020	40
Graf 14 Souhrnný graf vývoje počtu volných pracovních míst a počtu uchazečů	40
Graf 15 Obecná míra nezaměstnanosti v ČR k datu 31.12.2020.....	41
Graf 16 Počet uchazečů o zaměstnání a jejich zastoupení dle pohlaví	41
Graf 17 Uchazeči dle věkových skupin v období let 2010-2020	42
Graf 18 Vývoj průměrného věku uchazečů o práci.....	42
Graf 19 Délka registrace na úřadu práce v období let 2010-2020 na území ČR.....	43
Graf 20 Struktura uchazečů registrovaných na úřadu práce, dle dosažené úrovně vzdělání v období 2010-2020.....	44
Graf 21 Vývoj počtu uchazečů v České republice	44
Graf 22 Vývoj počtu volných pracovních míst v České republice.....	45
Graf 23 Porovnání počtu uchazečů a volných pracovních míst na území České republiky	45
Graf 24 Vývoj podílu nezaměstnaných osob ve věku 15-64 let v ČR a Ústeckém kraji	46
Graf 25 Komparace vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v ČR a Ústeckém kraji	46
Graf 26 Komparace počtu volných míst v ČR a ÚK.....	47
Graf 27 Komparace průměrného věku uchazečů	47
Graf 28 Čistý disponibilní důchod dle krajů za rok 2020	49
Graf 29 HDP/ 1 obyvatele dle krajů za rok 2020	50
Graf 30 Nezaměstnanost a porodnost v Ústeckém kraji.....	50
Graf 31 Nezaměstnanost a porodnost v České republice	51
Graf 32 Komparace počtu živě narozených dětí v ČR a Ústeckém kraji.....	51
Graf 33 Nezaměstnanost a rozvodovost v Ústeckém kraji.....	52
Graf 34 komparace počtu rozvedených manželství ve sledovaném období.....	52
Graf 35 Nezaměstnanost a sňatečnost v ÚK	53